Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ай 1921 оной ...тин 21-hэ гарана | № 204 (15827) | 1981 оной сентябриин 4, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Республикымнай ажалай үдэр

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН ТҮЛӨӨ

Арбан нэгэдэхи табан жэлые эхилжэ ...адаа, Мысовой станциин локомотива депогой машинистнууд табан жэ... ...ой түрүүшын жэлэй хугасаа соо 300 ...ан киловатт-час электрын эльшэ хү... 40 мянган килограмм дизельнэ түлшэ алмаха зорилго урда табиhан юм. ...ндэр социалис уялгаа тус коллектив ...нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ байн... Байгша оной үнгэрhэн найман hа... дунгөөр түмэр замшад 280-яад мянган киловатт-час электрын эльшэ хүсэ ...аба. Энэнhээ тобшолходо, жэлэйнь ...алтын уялга болзорhоо холо урид ...үргэдэхэ байнаниинь дамжаггүй. Мүн ...ельнэ тулишэшье хараалагдаhан хэмжээнэ 25 мянгаад килограммаар бага ...гашалагдаа.

Электрын эльшэ хүсэ, тулишэ гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ депогой түрүү машинистнууд үльгэр жэшээ харуулна. ...ньнь, электровозой машинист С. Г. ...ханов долоон hара соо дүшэ гаран мянган киловатт-час эльшэ хүсэ алмаhан байха юм. Тинхэдэ коммунист А. Ф. Плотниковой хэhэн алмалта энэ хугасаа соо хори гаран мянган киловатт-час болоо.

«Мысовая — Слюдянка» гэhэн зам дээрэ электропоездые Г. И. Торженсмех гэшын толгойлдог бригада жолоодогоюм. Бригадын гэшүүд В. В. Селиверстов, А. П. Скосырский, В. В. Чупохо гэшэд бултадаа нэгэн hаналтайгаар алмалтын түлөө тэмсэдэг. Тиин тус бригада арба гаран мянган киловатт-час эльшэ хүсэ алмаад байна.

Депогой түрүүшүүлэй нэгэн, машинист Г. А. Почкай тепловоз жолоододог. Найман hара соо тэрэ 4 мянга гаран килограмм дизельнэ түлишэ алмаба. Энэ депо дотороо эрхим дүн гээшэ. Тинхэдэ тепловозой машинистнууд М. Макеко, В. Казашвили гэгшэд мүн лэ алмалтын түлөө оролдоод.

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

В. С. Васильева [зураг дээрэ] олон жэлэй туршада сигнализаци болон хэлхеэ холбооной Улаан-Удын дистанцида механигаар хүдэлнэ. Приборнуудые hайн шанартайгаар бүтээдэг, ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг Валентина Семёновна Залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ гэжэ суурхадаг. hүбэлгэн ухаатай энэ эхэнэр дистанциингаа НТО-гой бүлэгые хүтэлбэрилдэг. Жэлhэз жэлдэ социалис мүрысөөндэ илажа гарадаг В. С. Васильевагай дүрэ зураг ВСЖД-гэй управлениин Хүндэлэлэй самбарта саг үргэлжэ байдаг.

М. СУТУРИНАЙ фото.

...ҮРҮҮШЫН ГЕКТАРНУУД

...ханан Баргажанай ...ной ажахынуудай хү...ирлэгшэдэй, ахамад ...енернүүдэй, агроно...дай болон тракторно...ан ажалай бригадын ...ажирнуудай хабаадал...ай семинар Хүйтэндэ ...эргэгдэбэ. Энэ жэлэй ...эр хүндэ сагай ула...ан уламжалжа, ороо... тарыанай, мүн ногоон ...ромоной набтараар ур...ан дээрэhээ, тэрэнние ...ар аргаар хуряахаб гэ... асуудал зүбшэн хэл...эhэн байна. Набтар, ...-35 сантиметр үндэр... тарыанай ургаса hай... хуряажа абахын ту... механизаторнуудай ...ихэмэрнин нормо доо...луулха, хүлhыень дээ...шэлүүлхэ талаар хэмжэ... ябуулганууд хараалагдан баталагдаа.

Мүнөө район дотор ногоон hолоомон сабшагдажа эхилбэ. Баргажанай совхозой механизаторнууд ажал хүдэлмэриеэ гуримтайгаар эмхидхэжэ, түрүүшын хэдэн арбаад гектарай тарыа сэхэ, мүн амяарлан хадаба. Тинхэдэ Шитханай совхозой механизаторнууд уhалагдадаг талмайhаа дунда зэргээр гектарай 12 центнер ороо hо тарыа абана.

Эдэ үдэрнүүдтэ район дотор түрүүшын 200 гектар ногоон hолоомон сабшагдаба.

Д. ГАРМАЕВ.

...ЭНИИСЭ ХУРЯАГДАНА

...ёхоной механизаторнууд ...үдэрнүүдтэ тарыагаа ху...ха захалба. Хэды ган ...ур болоошье hаань, Ту... талын тарыалангай ...ан нёдондоной хиhоо hайн ...олоорхой hогдоо.

...XX партсъездын нэрэмжэ... колхозой механизаторнууд ...жалэй тарыанай набта... ...шгэнээр ургажа бай... ...араада абажа, тарэ... гэлтэгүйгөөр хуряаха ...hала бэлдэhэн, ком... ...даа доогуур хада... ...тааруулhан байха юм. ...анай эдэшэхэлэр лэ ...орнууд ажаллажа оро... Түхэмэй отделениин тарыалан дээрэ ургаhан шэниисые комбайнернууд Петр Лумбунов, Батор Романов, Бимба Ухинов, Дамба Лумбунов гэгшэд сэхэ хуряажа байна. Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада эдэнэр 500 центнер тарыа тоог дээрэ орууулаа.

Мүн энэ 5 комбайнаар шэниисэ амяарлан хадаглана. Зуугаад гектар тарыан баал болгогдоо. Нигэжэ эдэнэр Сэлэнгынгээ район дотор түрүүлэн ургасаяа хуряажа эхилээ.

И. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ЯАРАЛТАЙ ХЭМЖЭЭНҮҮДЫЕ АБАХААР БОЛОО

1981 оной августын 31-нэй байдалаар сабшалангай ба таримал ногооной 40 процентнь хуряагдаадүй, үбhэ бэлэдхэхэ түсэб 35 процент, сенаж дараха — 73, ногооной гурил гаргаха — 52, набшаhата тэжээл суглуулха түсэб — 75 процент дүүргэгдээ, оройдоо 207 мянган тонно силос дараагдаа.

РАЙОНУУДАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ

(процентээр).

Районууд	Сабшалангай, таримал ногооной сабшагдаhаниинь	Бэлэдхэгдэhэн үбhэ	Дараагдаhан сенаж	Ногооной гурил	Силос (мянган тонно)
Баргажанай	78	51	32	27	7,0
Баунтын	51	20	—	—	—
Бэшүүрэй	54	44	131	52	13,1
Зэдын	58	30	91	50	7.5
Яруунын	35	14	22	78	32,2
Загарайн	53	26	76	35	4.6
Захаминай	91	39	10	33	20.6
Кабанскын	135	91	104	82	18 0
Хэжэнгын	68	26	97	88	15.0
Хурамхаанай	59	42	38	80	20,8
Хяагтын	55	58	242	49	7.4
Мухар-Шэбэрэй	52	27	12	62	6.0
Ахын	45	17	—	—	—
Прибайкалиин	67	40	—	46	0,8
Хойто-Байгалай	53	26	—	—	1.0
Сэлэнгын	44	31	67	26	4.0
Түнхэнэй	103	42	100.7	60	35.3
Улаан-Удын	55	43	72	32	4,1
Хорин	50	25	69	31	9,5
Республика бүхыдөө	60	35	73	52	207,7

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин эндэ толилогдоhон мэдээсэл дээрэhээ харахада, үбhэ, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Олонхи районууд үбhэ бэлэдхэхэ, набша намаа суглуулха, силос дараха арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Тезд саг ошожо, набша намаан шарлажа, ногоон хагдаржа захалаа.

Хэрбээ ажалаа зүбөөр эмхидхээд, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, хүн зоной дунда ойлгуулламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулбал, тэжээл бэлэдхэлгые нилээд хурдадхажа болохо гэжэ түрүү бригада болон звенонууд, ажахынууд ба районууд гэршэлэн харуулна. Эдэнэрhээ жэшээ абамаар.

Тэжээл бэлэдхэлгээр урдынхидаал адли Кабанскын районой ажахынууд эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр урдань сабшагдадагүй Сэлэнгэ мүрэнэй арал, шугын ногоое ехөөр хуряажа абаа. Энээнэй ашаар эдэнэр 150 мянга гаран центнер үбhэ бэлэдхэжэ, 10 мянга гаран тонно сенаж даража шадаа. Мүн 1900-гаад тонно ногоной гурил гаргаhан байна. Энэнь нёдондо «жэлэйхиhээ» нилээд дээгүүр болоно. Мүн Хяагтын, Улаан-Удын районуудта нёдондоной хиhоо ехэ үбhэн бэлэдхэгдээ.

Үбhэ, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри Хяагтын районой Худэриин, Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозуудта, Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй районой «Победа» колхозуудта болон бусад түрүү ажахынуудта хурданаар ябуулагдажа, мүнөө үедэ дүүргэдхэеэ байнхай. Жэшээнь, үбhэ, тэжээл ехээр бэлэдхэхэ үүсхэл республика дотороо гаргаhан Худэриин совхозой хүдэлмэришэд мүнөө 20 мянга гаран центнер үбhэ hүрилжэ, түсэбөө үлүүлэнхэй. Сентябриин 10 хүрэтэр эдэнэр үбhээсэ хуряажа дүүргэхэгэр. Эдэ үдэрнүүдтэ кукурузаяа хуряажа, силос даража байна.

Тиигэбшье республикин олонхи районуудта тэжээл бэлэдхэлгэ мүнөө үе сагай эрилтэ ханганагүй. Илангаяа Яруунын, Хэжэнгын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Хорин районуудай ажахынууд тэжээл бэлэдхэлгээр гээгдэжэ ябана. Яруунын районой колхоз болон совхозууд хура бороон hаатуулна гэhэн шалтаг урдаа баряад, мүнөө болотор сабшалангайнгаа ехэнхи хубие хуряажа абаагүй байhаар. Тиин энэ районой ажахынууд хура бороотой сагта сенаж даража абаагүй байhаниинь гэмшэлтэй.

Зэдын районой олонхи ажахынуудта үбhэ ногооной ургаса яhала hайн байбашье, тэрэнние саг соонь хуряажа абаха хүдэлмэри мууса эмхидхэгдэнхэй. Районой ажахынуудта жэжэ, хүсэ багатай звеночууд эмхидхэгдээд, тэдэнниинь хэрэгтэй техникээр, зэр зэмсэгүүдээр хүсэд хангагдаагүй байhаар. Энэнь үбhэ хуряалгада ехэхэн hаад ушаруулна. Илангаяа бүрагүй байдал Торнин совхозда үзэгдэнэ. Эндэхи хүн зон үбhэ хуряалгада бүгдээрөө хабаадуулагданагүй Нютагай сельскэ Советэй гүйсэдком энэ талаар зохихо хэмжээ абанагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые тэсэхээр бэшэ.

Үбhэ, сенаж, силос, ногооной гурил, набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ, түсэбөө дүүргэхэ гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг болоно. Тиигээл hаа, адууhа малай ашаг шэмэ дэшэлгэ, гүрэндэ малай ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбтэ даабаринуудыг амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байна ха юм.

УРМАШУУЛГА УДХАТАЙ

Бидэ колхозойнгоо правлени болон парткомой зүблөөн дээрэ отделени бүхэндөө үбhэ хуряаха түсэб тодорхойлжо, үбhэндэ хабаадагшадые урмашуулха талаар ажалай түлөөhэ баталан абаа hэмди.

Ажахыдамнай ажалай нэмэлтэ түлөөhэн зохёогдожо баталагдаhай. Урдандаа сабшалангүй орхигдошодог газарнуудта гар хажуураар сабшажа, мянган центнер үбhэ хуряаhан отделенидэ 500 тухэриг шан үгтэхэ ёhотой. Тезд эдэ үдэрнүүдтэ хура бороо ехэар орожо, нэгэшье отделени хараалhан даабаряа дүүргэжэ шадаагүй. Мүнөө сентябриин 5 болотор hайн шанартай үбhэ хуряажа, даабаряа дүүргэhэн отделенидэ 1000 тухэригэй шан барюулхабди.

Мүнөө колхознигуудай 1981 онло тэжээл бэлэдхэлгээр Хяагтын районой Худэриин совхозой хүдэлмэришэдэй, манай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд болон мэргэжэлтэй республика дотороо гаргаhан үнэтэ үүсхэлые hайшаан дэмжэжэ, үлам зоригжолтойгоор ажаллажа байнхай.

Р. НАСЫРОВ
Түнхэнэй районой «Сибирь-як» колхозой профкомой түрүүлэгшэ.

БРЯНСКА ОБЛАСТЬДО ЕРЭhЭН ТУХАЙ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев сентябриин 1—2-то Брянска областьдо ерэбэ. КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбринүүдые, «1981 — 1985 онуудта РСФСР-эй Хара бэшэ хурьhэтэ нютагуудай хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ ба ашаг үрыень дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар Брянска областиин партийна организацинуудай хэhэн хүдэлмэритэй танилсаба.

М. С. Соломенцев хэдэн колхоз, совхозуудаар ябаhан байна. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хуряалгын бүхы хүдэлмэрие таарамжатай hайн болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа дүүргэлгэдэ, мал ажалай продуктнуудые, ороо hо тарыа болон эдэ үдэрнүүдтэ область дотор үргэнөөр малтагдажа эхилhэн хартаабха хуряаха, гүрэндэ худалдаха түгсэбүүдые, социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаhан байна. Эдбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаа. Колхоз, совхозууд та ерэхэ жэлэй ургасын түлөө тэмсэлэй ямараар ябуулагдажа байhан тухайнь М. С. Соломенцев hонирхобо.

Хүдөө нютагай социальна хүгжэлтэй асуудалнуудта, мэргэжэлтэдые түбхинүүлэн hуурижуулгада, эдэнэртэ шухала хэрэгтэй гэр байра барилгада, ажаhуудалай эрхэ байдалые хангалгада, хамhабариин ажахынуудые хүгжөөлгэдэ мүн лэ анхаралаа хандуулhан байна.

Тусхайлбал, Брянскын машина бүтээлгын завод ба Дятьковско хрустальна завод гэхэ мэтэ промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй, хүдэлмэришэдтэй уулзалгануудай үедэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, бүхы эүйлэй продукциинуудые, тэрэ тоодо арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхын, шанарыень hайжаруулхын тула бии байгаа нөөсэнүүдые, арга боломжонуудые бүрин хүсэдөөр хэрэглэхэ тухай хөөрэлдэбэ.

М. С. Соломенцев областиин партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Партийн обкомой нэгэдэхи секретарь Е. И. Сизенко, областной гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. Я. Поручиков гэгшэд М. С. Соломенцевтой хамта ажахынуудаар, предприятинуудаар ябалсаhан байха юм.

(ТАСС).

«ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН - 81» ГЭhЭН УЛАСХООРОНДЫН ВЫСТАВКЭ

Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын ye саг хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые хүгжөөлгэдэ ехэ эрилтэнүүдые табина. Тэдэ арадуудай хоорондо үгсеэ ойлгосолгые бэхижүүлгэдэ улам ехэ үүрэг нүлөө үзүүлдэг болоно. Энэл нимhэнэ «Хэдхеэ холбооной хэрэгсэлнүүд обществын ба хүнэй аша туhада» гэhэн үрятай выставкэ сентябриин 2-то Москвада нээгдэбэ.

Гол шухала hалбаринуудай нэгэндэ дэлхэй дээрэ түйлагдаhан эрдэм, техникын амжалтануудай харалгада хабаадагшадые тэрэ нэгэдүүлнэ. 23 ороной гүтүүд нинслэл хотын «Сокольники» гэжэ сэсэрлиг соо эмхидхэгдэhэн павильонуудаа дэгүүр далбан намилзана. Эды оронуудай предприятинууд, эмхинууд, фирмэнүүд продукцияа эндэ табиба.

СССР-эй Худалдаа наймаанай-промышленна палатын үүгэ нүлөөгөөр эмхидхэгдэhэн выставкын национальна таhагуудай олонхинь hуулэй жэлнүүдтэ мэдэгдэлнүүдые суглуулха, хадагалха, болбосоруулха, дамжуулха, эрдэм, техникын хүрдан түргэнөөр хүгжэhые элирхэйлэн харуулна.

Хүнүүдые, арадуудые ойртуулан дүтэлүүлхэ, хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ гээшэ мүнөө үедэ хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй бэелүүлдэг үндэр ехэ, hайн hайхан зориго болоно гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновэй выставкэдэ хабаадагшадта айлшадта эльгээhэн амаршалга дотор тэмдэглэдэгнэ.

СССР-эй Худалдаа наймаанай-промышленна палатын президиумэй түрүүлэгшэ Б. А. Богинов выставкын эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй промышленностиин министр Э. К. Первышин «Сокольниклие» выставкэ нээлгын үедэ үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. В. Смирнов выставкэ нээгэв. (ТАСС).

«ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА СОЦИАЛИЗМЫН ТҮЛӨӨ»

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). «Эб найрамдалай ба социализмын түлөө КПСС-эй XXVI съездын документнууд болон тэрээн дээрэ хэлэгдэhэн үгэнууд» гэжэ Копенгагенай «Тиден» гэдэг хэбпэлэй датска хэлэн дээрэ олон хэhэгээр барлан гаргаhан суглуулбари нэрлэгдэнэ. КПСС-эй XXVI съездэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоон, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партийн бэелүүлхэ эзлжэгэ зорилгонууд, совет коммунистнуудай хуралдаанай бусад материалнууд энэ суглуулбариде оруулагдаhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор совет коммунистнуудай зүрхэ сэдьхэлые доhолгожо байhан асуудалнууд гүнзэгыгөөр шэнжэлгдээ гэжэ Даниин Компартийн ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй ба секретариадай гэшүүн И. Нерлунд суглуулбариин оршол соо бэшэнэ. Тэрэ КПД-гэй делегациин бүридэлдэ орожо, КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаhан байгаа. Энэ документ марксизм-ленинизмын hургаалые саашадань хүгжөөhэн документ болоно.

Эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлые үргэлжэлүүлгын асуудалнуудта хабаатай элидхэлэй бүлэгүүд дэлхэйн олонитын анхаралые илангаяа ехээр татаа.

Съездын үндэр трибунда дээрэhээ Л. И. Брежнев эб найрамдал болон шахардуу байдал hуларуулые бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн тодорхой үүсхэлнүүдые гаргаа hэн. Эдэ дурадхалнууд нэгэшье ороной национальна аша туhада аюул тохёолдуулхагүй, харин бүхы гүрэнүүдэй аша туhада харюусаяа байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэ дайнай аюулые яажа сарахаб, арадуудай хоорондо үгсеэ ойлгосолгонуудые яажа бэдэрхэб гэhэн харгы заана бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Советскэ Союзай эб найрамдалта политикада, хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ, дээдэ тушаалтай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгануудые үнэргэхэ, буу эзбсэг бүтээн гаргалые бултадаа хороохо хүсэлэнтэй байhыень батадхаба.

СССР-эй түйлаhан амжалтануудмүнөө үедэ дэлхэй дээрэ боложо байhан бүхы үйлэ хэрэгүүдэ нүлөөлнэ гэжэ автор тэмдэглэнэ. Л. И. Брежневэй элидхэл соогоо хэлэhэн эдэ үгэнүүд гүнзэгы удха шанартай: «Социализмын үүрэг нүлөөе энэ тэрэ аргаар өөhэд дээрэ үзеөгүй тиимэ орон гү, али бүлэг ороныд, үзэл сурталай гү, али политическэ хэлбэрил байхагүй. Хоридохи зуун жэлэй hүүлэй үеын бодото байдал нимэл даа».

ХҮН ЗОНОЙ ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛХА

Гипербарическа медицинын талаар уласхоорондын VII конгресс сентябриин 2-то Москвада хүдэлмэреэ эхилбэ. 24 ороной эрдэмтэд, врачнууд, мэргэжэлтэд «Космос» гэжэ гостиницын Конгрессуудэй зал соо суглараа. Гипербарическа медицинын үндэhэ hуури табилсагшадай нэгэн академик Б. Петровский хуралдаае нээбэ. Конгрессэй президент, СССР-эй Науканууудай академиин гэшүүн-корреспондент С. Ефуни оролто үгэ хэлэхэдээ, клиническэ медицинын шэнэ шэглэлэй ехэ удха шанартай байhые, тэрэнние хүгжөөлгэдэ совет эрдэмтэд болон инженернүүдэй горитой хубитаяа оруулжа байhые онсолон тэмдэглээ. Конгресс сентябриин 6 болотор хүдэлмэрилхэ.

(ТАСС).

ХАЛУУН ХАhА ЭХИЛЭНХЭЙ

Репортаж

Улаан-Удын мяханай комбинадта ажалайнь эгээл халуун хаhа оронхой. Эндэ мүнөө адууhа мал, шубуу үүсэлэлгэ эхилээд байна.

Бидэ комбинадай холодильнигай мяха блогууд болгон хубаарилжа хадагалдаг таhагта оробобди. Эндэ А. М. Корчуганговагай бригада хүдэлдэг юм. Ааяхан тус бригада «Бурмясопром» нэгэдэлэй эрхим бригада гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Апполинария Максимовнатай өөртэйнь хөөрэлдэхэ арга олдобогүй.

— Хулисыт даа, сүлөөгүй байгдана. Конвейер лэ хадаа конвейер ха юм, халташье hаатахын аргагүй.— гэгэд тэрэ уринаар миhэрээhэн. Үнэхөөрөөшье эндэ хөөрэлдэжэ байха забда үгы. Ганса бригадир А. М. Корчуганговагай бэшэ, мүн М. Н. Сафоноговагай ударидадаг мяха шулагшадай, Т. И. Воробьевагай толгойлдог багсалагшадай бригаданууд, ашаалагшад В. Степанов, С. Цыренов гэгшэд болон бусад ехэл сүлөөгүй хүдэлнэд.

Участогай хүдэлмэрине ударидажа байhан мастер Нина Яковлевна Солдатова халта забhарлаха зуураа нигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө бүхы хүдэлмэришэднай ажалай үндэр эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Мал олоор үүсэлэлгын энэ халуун хаhада хүн бүхэн ехэ харюусалгатай байhанаа ойлгоно бшуу. Август hарын дүүрэтэр комбинат 650 тонно адуунай мяха шулажа хүргэхэ түсэбтэй юм. Манай участок бүтээдэг продукциингаа шанарта онсо анхаралаа табина. Мяха шулаха, хүргэхэ, бэлэн болоhон продукци багсалан бэлдэхэ гэхэ мэтэ ажалай шанарые хүдэлмэришэд үндэр дээдэ гарай мэргэжэлтэ А. М. Корчуганова суг хамта хүлэлдэг А. М. Корчуганговагай бригадын ажаллажа байhан газарта түгэсхэгдэнэ гээшэ. Тиимэhээ тус бригадын харюусалга илангаяа ехэ.

Апполинария Максимовна Корчуганговагай, тэрэнэй бригадын нэрэ соло комбинадтаа хүндэтэй юм. Энэ бригадын хэhэн ажал хэлээшье эрхим шанартайгаар бүтээгдэдэг гээд эндэ булта мэдэдэг. Юуб гэхэдэ, тус коллективтэ булта үнэн сэхэ, урагшаа hанаатай, ороодосотой бэрхэ, хүнүүд хүдэлдэг. Ажалдаашье, нинтын уялгата хүдэлмэри, даабаринуудташье эндэ нэгэ адли харюусалга ехэтэйгээр хандадаг.

Хододоо үнэн сэхэ ябаха, ажалдаа ороддожо хандаха үльгэр жэшээ бригадир А. М. Корчуганова өөрөө харуулдаг. Комбинадай үшинэй хүдэлмэришэн, үндэр дээдэ гарай мэргэжэлтэ А. М. Корчуганова суг хамта хүлэлдэг нүхэдтөө үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, өөртөөшье, нүхэдтөөшье үндэр эрилтэтэйгээр хандадаг хүн юм. Тэрэнэй нүхэд, бригадынь гэшүүд Л. Ермолова, В. Назарова гэгшэдшье мүн лэ залан сэхэ зантай зон. Тиимэhээ хойрог залхуу зон, зоной зөөри үригшэд шүүмжэлдэ ородог.

Участок дээрэ А. М. Корчуганговагай бригадатай хамта үшөө далаад хүн хүдэлнэ. Эндэ комбинадай бүхы завод, цехүүдhээ хүнүүд суглараhай. Мүн ажалай практика гаража байhан студентнүүдшье бии. Булта дааа энэ харюусалгата хаhын үедэ эбтэй нэгэ коллектив болоhой, нэгэ hанал, нэгэ эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ. Үдэр бүри участогта 17 тонно мяхан блогууд болгогдоно. Мастер Н. Я. Солдатовагай хэлэhэнэй ёhоор, энэ яhала ехэ үрэ дүн.

Л. СИНЕГРИБОВ.

УРГАСЫН ДЭЭЖЭ-ГҮРЭНДӨӨ

ҮЛЭГЭР. Районой партийно-ажахын эдэбхитэй суглаан уржадэр боложо, ороо hо тарыа ...ргэгдэгэр хуряаха ба тэжээл бэлэдхэлгые хурдадхаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна.

Районой колхоз болон совхозуудай тарыалан ...ааа яhала hайн ургаса гаранхай. hүүлэй жэлдэ тохёолдоhон ган гасуур эндэхи тарыашадта ...ихэзэд бэрхэшээлнүүдые ушаруулhан байха ...ньнь. Зүгөөр үрэhэ хүрэнгөөз hайнаар бэлдэhэнэй, ...ньнь эгээн зохид болзорто үнгэргэжэ, гаргаhан hайн шанартайгаар эядүүрилhэнэй ашаар ...ньнь сагай уларилай бирагүй байгаашье ...ньнь, тэрэнние амжалтатайгаар дабажа гараа.

Районой ажахынууд энэ жэлдэ ороо hо тарыагаа богони болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха гэжэ шиидэнхэй. Олохон коллективүүд гүрэндэ ороо hо худалдаха ба үрэhэ хааха түсэбтэ даабаринуудаа нилээд үлүүлэн дүүргэхэ уялга абанхай.

— Манай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой коллектив энэ жэлдэ гүрэндөө 15 мянган центнер тарыа худалдаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 20 мянга гаран центнертэ хүргэхэ зорилготой, —гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ Е. З. Утенков мэдүүлэв.

Бүхыдөө районой тарыашад Эхэ ороной амбаарта 100 мянга гаран центнер тарыа оруулха байна.

Районой ажахынуудта тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлhөөр. Малай фермэнүүд энэ жэлдэ өөhэдэн тэжээлээр хүсэд хангагдаха байна.

Эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** үгэ хэлээ.

Суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай инструктор **Н. Я. Федотов** хабаадаа.

ХЯАГТА. Энэ жэлдэ сагай уларилай таагүй байгаашье hаань, Хяагтын районой ажахынуудай поли дээрэ яhала hайн ургаса гаранхай. Энэмнай эндэхи тарыашадай, механизаторнуудай шадабаритай бэрхэ ажалые харуулба. Шэниисэ, хара тарыан hайнаар ургуулагдаа, обёос болон ешмээн ехээр суглуулагдана.

Ехээр оролдожо ургуулhан тарыагаа hайнаар хуряажа абаха саг хүрэжэ ерэнхэй. Эндэхи «Дружба» колхозой түб hүуринда районой партийна эдэбхитэдэй суглаан hаяхана боложо үнгэрөө. Районой колхоз болон совхозуудай ургаса хуряалгадаа хэр эргэ бэлэдхэлтэйгээр ороhон тухай партийн райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Лубсандоржиев** хэлэбэ.

Мүнөө үедэ эндэхи ажахынууд ургасаяа саг соонь, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха, гүрэндэ тарыа худалдаха түсэбөө дүүргэхэ аргатай. Жэшээнь, «Родина» колхозой гэшүүд гүрэндөө 25 мянган центнер тарыа тушааха, түсэбөө 9 мянган центнерээр үлүүлхэ уялга абаа. «Дружба», Рамжуровай нэрэмжэтэ колхозууд, Худэриин совхоз тарыа худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлхээр уялга абанхай. Тиигэжэ бүхы районоороо адагынь 75 мянган центнер тарыа гүрэнэй амбаарта оруулжа, өөhэдыгөө үрэhэ хүрэнгөөр хүсэд хангаха байна.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ НҮЛӨӨ ЕХЭТЭЙ

Партийна бүлэгүүд ажалша коллективэй эгээн доодо шата болохо бригада, халаан, фермэ болон участогуудта хүдэлмэрнээ ябуулжа, түсэбтэ даабаринууд болон социалис уялгануудай дүүргэлтые хангахаһаа гадна, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ уялгатай. Партийна бүлэгэй коммунистнууд коллективэйнгээ ажалай, ажабайдалай али бүхы асуудалнуудые хинан хаража байдаг. Үйлэдбэриин эмхидхэл, шэнэ юумэ нэбтэрүүлгэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэ, ажалай болон үйлэдбэриин журам бэхижүүлгэ, коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлгэ хадаа тэдэнэй хүдэлмэриин гол зорилгонь болоно бшуу.

Эдэ гол зорилгонуудаа бэелүүлхэ ямар аргануудпартийна бүлэгтэ бии гэшэб? Нэн түрүүн, тэрэ коллективэйнгээ гэшүүн бүхэниие даажа абаһан ажалайнгаа түлөө харюусалга ехэтэй байхаар хүмүүжүүлхэ, коллективэ дотороо эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлхэ ажалай эрхэ байдал тогтоохо зэргэтэй. Тэрэшэлэн партийна бүлэгэй коммунист бүхэн ажалдаа, ажабайдалдаа хододоо түрүү зэргэдэ ябажа, бусадта жэшээ харуулха болоно бшуу. Тэдэнэр өөһэдынгөө үндэр бүтээсэтэ ажалай жэшээгээр суг хүдэлдэг нүхэдөө шэн зоригто хэрэгтэ элсүүлхэһээ гадна, тэдэниие хүмүүжүүлнэ.

Партийна бүлэгэй хүдэлмэри, эдэбхи үүсхэл нэн түрүүн партгрупорһоо сэхэ дулдыдаха байна. Хэрбээ тэрэнэй ажал дээрээ хүндэтэй, һайн үрэ дун түйладаг, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хандадаг, юрэдөөл, бүхы юумэзээ үнэн зүрхэнһөө, бэе үгэжэ хэдэг һаань, партийна бүлэг хэзээдэшье һайнаар хүдэлмэриеэ ябуулжа, ехэ юумэ туйлаха байһаниинь элитэ.

Элхиин автомобиль заһабарилгын заводой механическахабсаралгын цехэй партийна бүлэг имаггал энэл эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тус бүлэгые үнинэй коммунист, электро-гагнууршан Александр Петрович Зубакин толгойлдог. Тэрэ энэ заводто хори гаран жэл соо ажаллажа, ёһотойл дүй дүршэлтэй, хүндэтэй, солотойшье хүн болонхой. Һайн Һайхан сэдьхэлээрээ, үльгэр жэшээтэ ажалаараа суг хүдэлдэг нүхэдөө зоригжуулдаг, ажалай шэнэ амжалтануд тээшэ дахуулдаг гэшэ. Бүхы юумэндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, хүдэлмэришэдэйнгөө досоо ошо бадаруулжа шадахал хүн юм. Тиимэл хадань цехэйнь коммунистнууд тэрэниие өөһэдынгөө ударидагшаар һүнгаа бшуу.

Жэлэй эхин багаар цехэйнгээ жэгдэ бэшээр хүдэлжэ эхилхэдэ, партгрупорг А. П. Зубакин коммунистнуудаа суглуулжа, энэ асуудал зүбшэн хэлсэһэн юм. Бүлэгэйнь коммунист бүхэн энэ асуудалаар өөһэдынгөө һанамжа хэлэжэ, цехэй гэзгдэлдэ орохон ушарай шалтагаан элирүүлэгдээ һэн. Нэн түрүүн металл саг болзор соогоо асарагдадаггүй байгаа. Энээнһээ боложо хүдэлмэринь һаатаха, ажалгүй дээрэнээ хүдэлмэришэдэй ниишэ тиишээ зайгуултаха, архи уухашье ушар үэзгдэһэн шуу. Партийна бүлэг энээниие гүйсэд элирүүлжэ, заводой захиргаанай урда шанга эрилтэ табиһан, өөһэдөөшье эрид хэмжэнүүдые абаһан байна. Энээнэй ашаар тус цехэй хүдэлмэри уданшьегүй жэгдэржэ, түсэб, даабари дүүргэгдэдэг болоо. Июль һарын дүнгөөр заводой цехүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, заводой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Энэ хадаа А. П. Зубакинай ударидадаг партийна бүлэгэй ажал ябуулгын нэгэ жэшээ болоно. Энэ бүлэгэй байдалда үшөөшье олон һайн һайхан хэрэгүүд бии байха.

Энэ цех завод соогоо эгээн томонь юм. Тэрэ дүрбэн участогһаа бүридэдэг. Участок бүхэн өөһэд өөһэдын продукци гаргадаг ааб даа. Жэшээлхэдэ, хоёрдохи участок «Бурятферммаш» заводой бүтээн гаргадаг тэжээл хэршэдэг оньһон түхеэрэлгэдэ хэрэлгэдэхэ транспортёрнуудые бүтээдэг. Нүгөөдэнь КрАЗ түхэлэй автомашинада хэрэгтэй детальнуудые үйлэдбэрилдэг.

— Энэ ехэ цех аад лэ, зүгөөр коммунистнуудай үсөөн. Мүнөө бүхыдөө ерээд хүдэлмэрилэгшэдтэйбди. Тэдэнэй ороидоол найманиинь коммунист. Эдэмнай партийна бүлэг боложо бүридэнхэй гэшэ. Тэдэнэймнай дунда зэргын наһан — 30-35. Залуушуул гэшэ ааб даа. Гэбэшье саашадаа иимэ байдалтай эбсэжэ яашье болохогүй. Зарим участогтамнай нэгэшье коммунист үгы бшуу. Энэ хадаа бидэнэй залуу аад, ажал дээрээ бэе харуулһан хүнүүдые партида абаха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулдагые гэршэлнэ. Тиихэдэ эндэ нэгэ иимэ ажаглалта хэхээр хаш. Манда хүнүүд үни удаан хүдэлдэггүй. Ажалнай хүндэ. Оньһожоруулга багаар хэгдэнэ. Тиимэһээ илангаяа залуушуул тэсэнэгүй. Мүн гэр байра дуталдана,— гэжэ партгрупорг А. П. Зубакин хөөрөө һэн.

Тэрэшэлэн партийна бүлэг цехэйнгээ участок бүхэниие партийна нүлөөн дороо абахые оролдожо байдаг. Бүлэгэй коммунистнууд тусхай даабари абаад, элдэб участогуудта ошожо, хөөрэлдөө хэдэг, политинформаци үнгэргэдэг. Гадна эдэ участогуудай хүдэлмэриинь хинан шалгажа байдаг. Ажалай эмхидхэл һайжаруулха, социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэхэ мэтын асуудалнууд тэдэнэйл анхарал хандуулдаг. Энэ хүндэтэ нэрэез дээрэ үргэжэ, бусадта жэшээ харуулжа ябадаг. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлээр элдэб һайн һайхан хэрэгүүд дэлгэрнэ. Жэшээлхэдэ, транспортёр бүтээдэг участогай электро-гагнууршадай бригадир, коммунист Лев Павлович Шаторный «Нэгэн—бултанай түлөө, булта — нэгэнэй түлөө» гэһэн үряа доро хүдэлхые дурадхаһан байгаа. Энээниие бүхы бригаданудта зүбшэн хэлсээд, һайшаан дэмжэһэн байна. Энэ үүсхэл цехэй хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ажалай журам һайжараа. Бригадын нэгэл хүнэй даабарияа дүүргээгүй гү, али ямаршье шалтаггүйгөөр ажалдаа гараагүй һаань, тэрэнэй түлөө бүхы бригадань харюусадаг. Гадна мүрысөөнэй дүнгөөр мүнгэн шан абаха байбал, тэрэнь хэды процентээр хороогдодог гү, али зарим ушарта огто үгтэдэггүй байха юм.

КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор үгтахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөе мүн лэ коммунистнууд үүсхэнэн байна. Заводой түрүү электро-гагнууршадай нэгэн Иван Александрович Спиридонов энэ мүрысөөнэй манлайда дабшаа юм. Тэрэ тус цехэй электро-гагнууршадай бригадые толгойлжо, үдэр бүриингөө даабари хэдодоо үлүүлэн дүүргэдэг. Бригадынгаа ёһотойл найдамтай түшэг тулгань болонхой.

Тэрэшэлэн партийна бүлэгэй коммунистнууд саг болзор соогоо суглааануудые үнгэргэжэ, үйлэдбэриин болон бэшэшье асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байдаг. Тиихэдэ эдэ суглааануд дээрэ коммунистнууд хэнэн, дүүргэнэн хүдэлмэри тухайгаа тооседог. Дүй дүршэлтэй, үни удаан саг соо ажаллажа байһан партийнабэшэ һурган хүмүүжүүлэгшэд мүн баһал тооседог. Заводто ерэнэн залуушуул бүхэн нэн түрүүн дүй дүршэлтэй, үнинэй хүдэлдэг хүнүүдэй ударидалга доро ажаллана, мэргэжэнэ. Тиимэһээ партийна бүлэгэйхид залуушуулые хүмүүжүүлхэ, мэргэжэл шадабаритай болгохо хэрэгтэ шухала анхарал хандуулна бшуу.

Эдэ үдэрнүүдтэ тус цехэй партийна бүлэг тоосооте һунгалтынгаа суглаа үнгэргөөгөөр бэлдэжэ байна. Партгрупоргын тоосохо, үшөө хэрэглэгдээгүй нөөсэ арга боломжо, саашанхи зорилгонууд тухай хэлэхэ юмэн ехэ. Тиихэдэ эндэ партийна бүлэгэй һанаа зобоодог дутуу дунданууд баһал бии ааб даа. Илангаяа партийна эзргээ олошоруулха үялгатай. Эдэн тухай шанга хөөрэлдөөн болохо бэзэ гэзд һанагдана.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

Загарайн район.

АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИГ-МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

«Үйлэдбэриин хүсэнүүдые—машина, түхеэрэлгэ болон транспортна хэрэгсэлнүүдые ашаглалга һайжаруулга хадаа ехэ арга боломжонуудые нэзжэ үгэнэ. Тэдэнэй миин байлгые хороолго, олон халаанда хүдэлэлгын коэффициентые дээшэлүүлгэ, элшэ хүсэ ба материалнуудые алмаха технологическа гуримуудые байгуулга — эгээл эдэ бүгэдэн дээрэ хүсэл оролдолгоёо гулидхан элсүүлхэ хэрэгтэй болоно»,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев партийн XXVI съезд дээрэ элидхэл хахэдээ хэлэһэн байна. Хэнэйшье мэдэнээр, мүнөө хаа хаанагүй бүтээсэ ехэтэй техникэ, трактор, машинануд ашаглагдана. Оньһон түхеэрэлгэнүүдые шадамар бэрхээр, миин байлгангүйгөөр ашаглажа шадабал, ехэ хэмжээнэй ажал бүтээхэ гансал арга боломжо байна бшуу. Тиимэһээл энэ шухала хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Хөрдохи эуун жэлэй асари ехэ Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада бүтээсэ ехэтэй трактор, машинануд, газар үрэмдэдэг түхеэрэлгэнүүд, гранит шулуу онгилон малтаха комплекснуд ашаглагдана. Эдэ бүхы техникые минутыншье туршада миин байлгангүйгөөр ашаглаха гэһэн эрилтэ жолоошодой, механизаторнуудай урда табигдахал ёһоороо табигдана.

Минии худэлдэг «Нижнеангарскстроймаш» трестын автобазын жолоошод шэнэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ тон лэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, үдэр бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэнэ.

Манай автобазын коллектив Буряадай участогай ажалша томохон коллективүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Бидэ КрАЗ, МАЗ, «Магирус» түхэлэй 800 гаран автомашинатайбди. Жолоошодной Байгалай хаданууд-

«Машина бүридэ—эгээл үндэр бүтээсэ» гэһэн үряа Василий Цивилевой бригадын коллектив гаргаад, үдэрһөө үдэртэ ехэ хэмжээнэй ашаа зөөдэг байгаа юм. Эдэнэр коллектив дотороо тусхай совет эмхидхэһэн юм. Соведэй гэшүүд сугларжа, автомашинануудаа һайса шалгажа үзэдэг, ямар жолоошоной машиные хэдыдэ заһабарилхаб, сэбэрлэн тоһодохоб гэһэн шиидхэбэри гаргадаг. Бэе бэедээ туһалалсажа байгаад заһабари хэдэг заншалтай. Тиимэһээл энэ бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэ һэн. Түрэл Коммунис парти. Совет гүрэн ажалайнь энэ түйлалтануудые үндэрөөр сэгнэжэ, В. И. Цивилевые Арадуудай Хэзи Барисааная орденоор һаяшаг шагнаа бэлэй.

«Шэнэ табан жэлэйнгээ даабари мүн лэ болзорһоонь урид дүүргэхэбди. Бүхы автомашинануудаа БАМ-ай барилгын дүүрэтэр ашаглахабди», —гэзд В. И. Цивилев, тэрэнэй бригадын гэшүүд мэдүүлбэ. Эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо фэелүүлхэшье байха.

Манай автобазын үшөө нэгэ жолоошон Николай Кокоулин тухай хэлэнгүй гарахын аргагүй гэзд һанагдана. БАМ-ай барилгада 1974 оноо хойшо хабаадажа, Хойто-Байгалай нилэзд олон объектнүүдые барилсаа. БАМ-ай хүнгэн бэшэ харгыгаар олон мянган километр зай гатажа, барилгада хэрэгтэй ашаа зөөнэ.

Николай Кокоулин залуушье һаа, ажал хэрэгтэ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Бригадынь гэшүүд автомашинануудаа шадамар бэрхээр ашаглажа, дааберяа хододоо үлүүлжэ, БАМ-ай барилгашадай һайшаал магтаалда хүртэдэг юм.

Николай Кокоулин бригадынгаа совет эмхидхэнхэй юм. Үйлэдбэриин бүхы асуудалнуудые энэ соведэй гэшүүд шиидхэдэг, социалис мүрысөө зүбөөр, аша үрэтэйгөөр эмхидхэдэг, автомашинануудые һайнаар ашаглаха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсадаг. Бүлта машинануудаа хоёр халаанай туршада хүдэлгэнэ. Николай Кокоулин арбадахи табан жэлэй түршада 40 миллион тонно-километр ашаа зөөһэн байбал, шэнэ табан жэлэй туршада 70 миллион тонно-километр ашаа зөөхэ даабаритай. Энэ ехэ зорилго бодото дэрэнь бэелүүлхын тула ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда тарааха, социалис мүрысөөнэй үүргэ нүлөөе дэшэлүүлхэ бологдоно. Автомашинануудые заһабарилха мастерскойнуудай худэлмэриие һайжаруулха, машинануудай дулаан байрануудые олоор бариха хэрэгтэй. Бидэ энэ бүхы асуудалнуудые зүб тэдэшэнь шиидхэжэ шадабал, автомашинануудаа миин байлгангүйгөөр ашаглажа, үрдаа табиһан зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор урид дүүргэжэ, КПСС-эй XXVI съездын хараалһан асари ехэ түсэб бэелүүлэлсэхэбди.

С. ИНОЗЕМЦЕВ,
жолоошон, коммунис
ажалай ударник.

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ"

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда боһон агитациин таһагай үмэнэһөө һарадаа хөөр удаа гарадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ — арбан зургаадахи номер хэблэгдэжэ, үргэн олон уншагшадта эльгээгдэбэ.

Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой партийна организациин секретарь Г. Смолиной «Таряа хуряалгада — онсо анхарал» гэһэн хөөрөөн «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдобо. Блокнодой түрүүшын хуудаһануудта хэблэгдэһэн тус хөөрөөн дотор ажахын коммунистнуудай, агитаторнуудай болон политинформаторнуудай таряа хуряалгын үедэ ажалшадай дунда ойлгуулламжын ямар хүдэлмэри ябуулха тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Мүн эндэ 1981 оной таряа хуряалгын үедэ колхозой партбюрогой ябуулха ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин тусхай түсэб толилогдоо.

КПСС-эй обкомой инструктор В. Трофимовай «Хүдэлмэриин үедэ бүхы онол арганнуудые ашаглаха» гэһэн статья «Хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэ!» гэһэн юрэнхы гаршаг доро үгтэбэ. Мүн эндэ КПСС-эй Улаан-Удын горкомой инструктор В. Выдринэй ажалшадай ажаһуудаг газарнуудта, гэр байра шадарай талмайнууд дээрэ агитационно-ниитын ямар хүдэлмэриин ябуулагдадаг тухай хөөрэһэн статья толилогдоо.

Блокнодой һүүлшын хуудаһануудта «Уласхоорондын асуудалнуудта», «Экономикодо», «Соёлой, ажаһуудалай асуудалнуудта» зорюулагдаһан хөөрэлдөө хэхэ жэшээтэ тематика дурадхагдаһан байна. Тэдэнь политинформатор, агитаторнуудай хөөрэлдөө хэхэдэ туһатай байхань лабтай.

Б. ИВАНОВА.

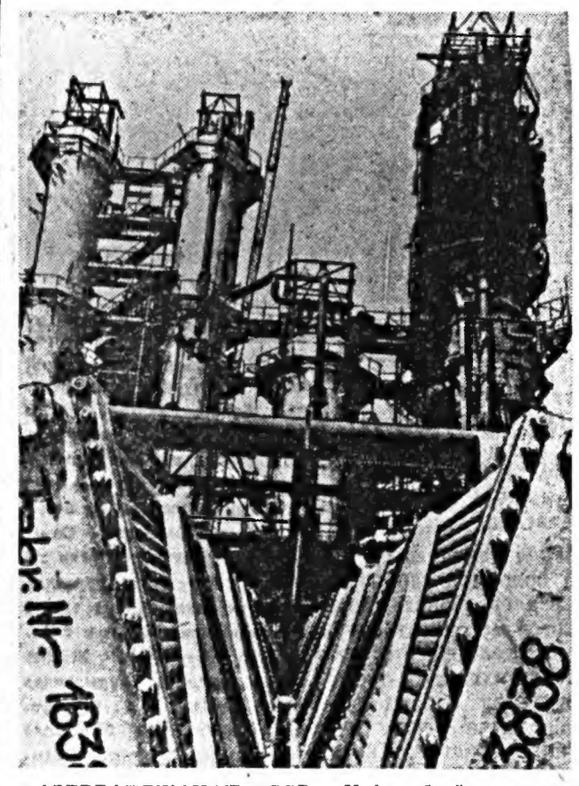

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Нефть буйлуулдаг предприятинууд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор һэльбэн шэнэлэгдэнэ.

Бакугай нефть буйлуулдаг эгээн хуушанай заводой дэбисхэр дээрэ шэнэ комплексын баханануд үндын бодобо, Германиин Демократическа Республикаһаа асарагдаһан оньһон түхеэрэлгэнүүдээр эзбсэгжэһэн нэгэ нимэ оньһожоруулагдамал комплекс хуушанай бүхэли предприятие нэлгэхэ аргатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын нэгэ участок дээрэ.

ГРУЗИИН ССР. «Хүдэлмэриин газар бүхэндэ алмалта хэхэ» гэһэн үряа Тбилисиин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ электровоз бүтээлтын заводой партийна организаци гаргаба.

Энэ хэрэгтэ уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод, арадай хинагшад, комсомолой прожекторэй гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой түбэй лабораториие даагша А. Бедошвили, материалнуудые гаргашалгые уридшалан хараһадаг бюрогой начальник В. Иттин, инженер-конструктор Л. Хатнашвили, конструкторнуудай таһагай электромашинануудай бюрогой начальник С. Абрамов, ахамаа металлургын таһагай гагнуурнин талаар бюрогой начальник А. Келаурадзе гэгшэд бултадаа арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд юм. Тэдэнэр ээлжээтэ рейд хэхэ түсэбөө зохёожо байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ЛЕНИНГРАДАЙХ ШЭНЭ БҮТЭ

ЛЕНИНГРАД. Не рэхи хотын машина шэд ороной түлш хүсэнэй комплексые гэдэ улам ехэ оруулна. «Ленинград таллический завод» нэгэдэлдэ 10 мянга ватт хүсэтэй газ бу рүүшын түхеэрэлгэ б бэ. Тюменскэ области ной түбтэй холбодо соргын трассада эльгээгээ.

В. И. Ленинэй тэ «Невский завод» газотурбинна бүлү мүнөө болотор гансал тэдэг байгаа юм. М таллистнууд байгаа дамжуулан зөөхэ ма дые үйлэдбэрилжэ гээшэ.

Коллектив газ бу регадуудые холын х гаар үйлэдбэрилна бүри хүсэтэй түхеэ дые олоор бүтээдэг б хараалагдана.

СТУДЕНТНҮҮД ТУ

ЛЕНИНГРАД. Не рэхи хотын студентнүү нуудай студентнүү техникумүүдай һураг мянган хүнтэй отряд эй Хара бэшэ хүрьса тагуудаг колхоз, со та ошобо. Хүдөөгэй дай хартаабха хуряа овощ болон түмэтэ бэлэдхэхэдэнь, хүбүү гад туһалха байна.

— Мүнөө жэл Ле ска ба хүршэ хэдэ ластьнуудта хуряал дэлмэри урдынхи эхилээ юм, — гэжэ нүүдэй барилгын отр областной штабай ах женер Д. Кондратье — Тиимэнээ, залуус шалта графигһаа ур хүдөөгэй хүн зондо эхилбэ бшуу. Жэл б са Ленинградска намартаа 30 мянган басагад хүдөө ажахы дэлдэг юм. Ерээдүй жэлтэдэй олониинь мэргэжэлээрээ хүдэл римтай. Жэшээнь, х хын институдай тул хуряалга-зөөлгын х дэ механизаторнуудаа лаха болоно. Нуга с гай талаар мэргэжэ жээл бэлэдхэхэдэнь зуудта туһалха.

ВИНОГРАД ХУР

КИЕВ. Украиный нуудта виноград жэ ряажа эхилээ. Крым лон Закарпатиин, Херсонско болон бу ластьнуудай ажалша мянган центнер амта мэс эльгээгдэжэ эхи

Виноградай тарим талмайн талаар оро роо түрүү һуурин республикын колхоз зууд 70 гаран элдэб виноград тарижа у юм. Таировай нэрэм ноград ургуулгын б градай архи үйлэдэ Украиный эрдэм ш институдай селекци дэй бии болгоһон «Р гэжэ сорт Хара да дархи ажахынуудай цинууд дээрэ бии бо нэ сортын виногра гууд баяр ургаса у һаараа шалгарна. Г зуу гаран центнер мэс суглуулагдана. мэдээжэ «Марсельск ный ранний» сортһо гүй ехэ болоно.

Столовын виногра тацинууд дээрэ узбекистанский» гэ нютагжуулагдаа юм. шанартай, үндэр ба са үгэдэг сортын Крымэй плантациин таригданхай.

Мүнөө жэл таб сорт нэбтэрүүлэгдэ нын виноград ургуу жэмэс ехэр үйлэд болоходоньь ба ш дээшэлүүлхэдэнь эн һалха юм. Таряаш мянганһаа бага бэш виноград гүрэндэ хые хараална. Энэ нөө һураггүй ехэ юм (Т

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАХА

МАЛ АЖАЛ

онсо шухала һалбари

Хорин районой ажахынууд, хонишод арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хонидойнгоо тоо олошоруулха, ашаг олзо үгэлгыень эрид дээшэлүүлхэ, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө горитойхон хүдэлмэри хэбэ. Энээнэй ашаар хахад жэлэй дүнгөөр хонин һүрэгүүд нёдондоной энэ үеынхиһөө 17 мянга гаран толгойгоор олошороо.

Районой совхозууд 158 мянга гаран хонитой юм. Жэлэй эхиннээ хойшо 49 мянга гаран гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 7 мянга үлүүтэй хүрьгад абтаһан байна. Зуун эхэ хонин, эмэ түлгэ бүриһөө 70 хурьган түлжүүлэгдээ.

Энэ жэлдэ ажахынуудай хонидойнгоо нооһо хаһа саг соонь, һайнаар хайшалжа абаа. Түсэбэй ёһоор 3927 центнер нооһо хайшалха байгаа һаа, тэрэнээ 4063 центнертэ хүргэжэ, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 543 центнер ехээр суглуулба. Хонин бүриһөө 3429 грамм нооһо хайшалагдаа. Гүрэндэ нооһо худалдаха түсэб 103 процент дүүргэгдээ.

Урда жэлнүүдтэ хонид, хурьгад олоороо гарзалдаг, эхэ хонид һубайрдаг байгаа һаа, мүнөө жэлдэ һайнаар ондо оруулагдажа, гарза хоролто нилээд бага болоо.

Совхозуудай, хонишодой коллективүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд жэл бүхэндэ август һарада согсологдодог заншалтай. Һаяхана районой хонишодой иимэ зүблөөн боложо үнгэрөө. Хони үсхэбэрилгөөр «Георгиевский» совхозойхид социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, партийн райкомой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой

Гадна энэ совхозойхид үбһэ тожоолэй дутамаг хабарай үедэ отарануудаа муу хонидые суглуулжа, түсгаар отара эмхидхэлэг, шадабари ехэтэй һайн хонишодто даалгадаг, тэдэнээ һайнаар эдеэлүүлжэ тобиржуулаад, һүүлээрнь гүрэндэ тушаадаг дүй дүршэлтэй болонхой.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд хонин ажалда ехэ анхарал хандуулдаг. Хонишодой гэр байра, хонидой хорёо шэнээр барилгаг, хуушаниинь һэльбэн заһабарилдаг. Малшадайнгаа үхибүүдые түхеэрэн сүүдхэдэ хүдэлдэг совхозойнгоо сад-яслида бэйлгадаг, хаһа саг соонь хүдэлмэришэдөө амаралтада таһидаг. Тиимэһээ хонишод бүхы хүсэ шадалаа гаргажа, үнэн сэдьхэлһээ оролдон ажаллажа, хонин һүрэг үсхэбэрилхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар һайшаалтай үрэ дүнгүүдые түйладагынь ойлгосотой.

Хэрбээ район дотор 28 хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга түлжүүлһэн байгаа һаань, тэдэнэй 8-ниинь энэ совхозой хонишод болоно. Эдэнэрэй дунда ажалладаг М. А. Бузина харууһалжа байһан 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлжэ, нооһо хайшалха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэжэ, совхоз соогоо социалис мүрысөөндэ түрүүлэнхэй. Түлгэнүүдые, хусануудые гарза хоролтогүйгөөр, һайнаар харууһалжа, ехэ нооһо хайшалдаг түрүү хонишод эндэ олон. Эрье хони харууһалдаг Д. М. Мункуева хонин ажалда үниинэй хүдэлжэ, одоол баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэ хонидоо гарзагүйгөөр ондо оруулжа, хонин бүриһөө 5,8 килограмм нооһо хайшалһан, социалис мүрысөөндэ совхоз болон район соогоо эрхимлэбэ. Түлгэ хонидые харууһалдаг Н. Т. Мухутдинов хонин бүриһөө 3,8 килограмм нооһо абажа, хонидоо һайнаар ондо оруулһан. Хонишод Ханда Мурдонова, Алексей Васильев, Иван Садовский, Матвей Шогдонов, Долгор Дашинимаева, Чимит-Цырен Раднаева болон бусад мүн лэ һайн амжалтануудые түйлажа, районой түрүү хонишодой «оодо оронхой». Х. Р. Мурдонова эрхим һайн ж-шээтэ ажалаараа һүүлэй хэдэн жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьгадые абадаг болонхой. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 3,4 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй аад, тэрэнээ 3,8 килограммда хүргөөд, 3 центнер нооһо үлүү тушаагаа. Эрхим ажалайнгаа түлөө 3261 тухэриг мүнгэ, 15 хурьга нэмэлтэ түлбэри абаба.

Удын совхозло хэдэн жэлэй урда тээ хөлбоо отарануд эмхидхэгдэжэ эхилээ һэн. Баруун-Хасууртада аха-лагша хонишон Георгий Маркаевич Бимбаев иимэ томодхогдоһон отарые урагшатай һайнаар, шадамар бэрхээр харууһална. Эндэ мянга гаран эхэ хонид тоологдоно. Байгша ондо эдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3,8 килограмм нооһо хайшалжа. Г. М. Бимбаев «1981 оной районой чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа.

Хорин совхозой Улаан-Одоной отделениин хонишод жэл бүхэндэ социалис мүрысөөндэ түрүүлдэг юм. Мүнөөшье жэлдэ эдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абаһан, 3,6 килограмм нооһо хайшалһан жэшээтэй. Тус отделениин ОТФ-эйн бригадир Ц-Д. С. Цынгуевада районой зүблөөн дээрэ дамжуулгын улаан вымпел барюулагдаа. Энэ отделениде районой болон республикын мэдээжэ хонишон, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат К. М. Танганов хүдэлдэг. Отделениин хонишодой амжалгада тэрэнэй хубита ехэ. Энэ жэлдэ К. М. Тангановай отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 122 хурьга абажа, хурьган бүхэнэнгөө шэгнүүрые 21 килограммда хүргөөд, нооһо хайшалха түсэбөө 124 процент дүүргэжэ, район соогоо эрхимлээ.

Мүнөө эгээл харюусалгатай хаһа оробо. Район дотор эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ бэлдэхэ худэлмэри дүүрэнтэжэ байна. Хочид һайн бэлшээриде адуулагдажа, тобиржуулагдана. Хусануд баһал анхаралтайгаар харууһалагдана. Мүнөө жэлдэ бүхыдөө 55 мянгаад хонид үрэжүүлэгдэхэ юм. «Восточный» племнэгэдэл хонидые үрэжүүлхэ тусхай түсэбүүдые совхоз бүхэндэ хүргэнхэй. Эхэ хонид совхозуудай 95 отара дээрэ байрлуулагдаха юм. Бүхыдөө искусственна үрэжүүлгын 87 пункт худэлнэ гэшэ. Тэдэнэй 33-ниинь дулаалагдаһан байна. Мүн хэдэхэн пунктда хөёр-хөёр отара үрэжүүлэгдэхэ болоно.

Мүн «Восточный» племнэгэдэлэй дэргэдэ техник-үрэжүүлэгшэдые һурган бэлдэхэ богоньхон болзорой курса худэлнэ.

Мал ажахы—онсо шухала һалбари гэһэн КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэридэ харюу болгон, хонишодной эршэтэйгээр, оролдосотойгоор ажаллажа үргэлжэлһөөр.

Ж. БАДМАЕВ,
Д. ДОРЖИЕВ.

ЭРДЭМ, СОЁЛОЙ ТУЯА ЭНДЭҺЭЭ САСАРНАЛ!

...УХААН БОДОЛОЙ ОРДОН

...дэй гуурһан дорооһоо мүндэлһэн ...лгүй мүрнүүдые, алибаа юумые ухаа... алирүүлдэг эрдэмтын гүн бодо... ...гаал боложо тодордог арадай сэ... — эдэ бүхы баялигые хүн түн... хэр үгһаа суглуулжа, номой хуу... мүнхэлэн хадагалжа ябаа. Тиимэ... ...ийлиотекэ хадаа иматтал ботинуудай ...суглуулбари бэшэ юм. Библиотекэ ...ндэн олон үеын хүнүүдэй социаль... ...бодолой өөрсө янзын аккумуля... ...гэшэ. Ном хадаа нюуса шэнги: хэб... ...байгаа һаа, хогоосон, һонирхоһон ...ойронь хүрэхэлөөр, тэрэмнай ами... ...гэжэ эртэ урдын нэгэ сэсэн хүн ...гэхэ. Хүн гээшэ номтой ханилха ...эдьхэл бодолоороо баяжадаг, ним... ...дбжэлтэдэ улам эдэбхитэйгээр хабаа... ...шуу.

...ухаан бодолой баяжалгада библи... ...дүүрэдэг үүргэ угаа ехэ. Хэб... ...гараһан номые олоной дунда ...үлгэн, автор уншагша хоёрой сэдь... ...холбоно ха юм.

...талаһаань абажа харабал, Максим ...ийн нэрэмжэтэ научна библиотекэ ...жэлэй туршада улад зониие нилээн ...үлгэн ааб даа. Библиотекын түү... ...материалтай танилсахада, һонин ба... ...нуулд тодорно. Уншагшадай тооешье ...ааб, ямар һонин бэ; анхан ороой... ...ерэн долоон уншагшатай байһан аад, ...душэ гаран мянган хүн тоологдо... ...шуу. Анхан ороойдоо мянга гаран лэ... ...байһанаа, мүнөө библиотекымнай ...нэгэ миллион шахуу элдэб янзын ...уд сугларанхай. Би библиотекынгээ ...туша тоотонгуй, мүнөөдэрэйгөөе, ...ойнгоо хүдэлмэриин зорилгонууд ...лэхэ зорилготойб.

...үедэ манай научна библиотекэ ...ерэн республикынгаа номой палатын үүр... ...гэнэ гээшэ. Буряад орондо хэб... ...гараже байдаг бүхы литературые бү... ...гэн согсолдог «Буряадай АССР-эй ...ой угай бэшэг» хадаа хизаар оро... ...шинжэлгын таһаганй библиографическа ...хүдэлмэриин үндэһэн мүн. Тэрэ ха... ...республикынгаа арадай ажахын элдэб ...ийрыда научна хүдэлмэриин, практиче... ...ажал ябуулгын эхин боложо үгэдэг.

...ифавитна болон бусад каталог, карто... ...мэдээсэлэй, справочна жаса библи... ...онсо баялигуудай нэгэн болон... ...Түбэй мэдээсэлэй эмхи зургаануудай, ...институтуудай хэблэһэн тускай но... ...манда ходо абтажа байдаг юм. Ук... ...даа, эмхи зургаануудта зорюулан, ...хүдэлмэрилэгшэд библиографическа ...лгэй 4000 шахуу хүдэлмэри бүтээ... ...юм. Хүнүүдтэ хэрэгтэй литература ...мэдээсэл бэшэгээр ябуулагдана, те... ...ноор дамжуулагдана, асуугшын нюу... ...ерэбэл, өөртэнь хэлэгдэнэ.

...ираад орон тухай универсальна номуу... ...гэхэ гү, али указатель согсолон зо... ...го манай хүдэлмэридэ ехэ һуури ...даг. Октябрийн хубисхалай 40 жэлэй ...зорюулан бүтээһэн «Буряат-Монголой ...ССР» (1957 он) гэһэн ном түрүүшынгай ...лга байгаа. Удаань гарганаһан «Буряа... АССР-эй литература» гэһэн номнай ...ныхиймнай үргэлжэлэл боложо үгөө ...Энэ ном Агуухэ Октябрийн 50 жэ... ...ойтой дашарамдуулагдан гараа бэ... ...Мүн лэ Октябрийн социалис рево... ...ийн 60 жэлэй ойдо зорюулжа, хоёр ...ноо бүридэнэн «Совет Буряад орон» ...ь указатель гараа. 1968—1979 онуудта ...ааһан литература тухэй тобшо мэдээсэл... ...та тус указательда оруулагдаа юм. Тии... «Буряад Монголой библиографи» гэ... Н. В. Здобновой хүдэлмэри библио... ...түсэбтэ оронхой. Энэ хүдэлмэри ...он хүрэтэр үргэлжэлхэ, арбан ботие... ...бүридэхэ хараатай. 1961 онһоо эхил... «Суута, дурасхаалта үйлэ хэрэгүүдэй ...ь гаража байдаг. «Зүүн Сибириин уран ...өөлшөд» гэһэн зональна указатель гар... ...бэлэйбди. 18-дахи зуун жэлһээ 1974 ...хүрэтэр сагые багтааһан материалнууд ...номһоо бүридэнэн указатель соо ...но. «Манай лауреадууд» гэһэн согсол... ...рхон 3 дахин гараа. «Буряад орондо ...ледүүдэй засагай түлөө болоһон тэмсэл», ...ман-Удэ хото 300 жэлэй», «Баргажа... ...й район тухай юу уншахаб» гэхэ мэ... ...р тоолоо һаа, нилээд олон ааб даа.

...Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дун... мэдээсэл. Библиографическа хүдэл... ...ийн эмхидхэн ябуулха талаар, худөөгэй ...лиотекэнүүдые түбэй гуримда оруулан, ...мой нинтэ жаса байгуулха талаар манай ...спубликын биолиотекэнүүд түрүү һуури... ...гараһан байна. Библиотекэнүүдэй түрүү дүй дүршэлые согсолон, манай хүдэлмэрилэгшэд брошюрануудые гаргадаг. Жэшээнь, иматтал энэ жэлдэ гурбан тиимэ брошюра бэлдэгдээ.

Иматтал һүүлэй табан жэлэй туршада Бүхсоюзна болон бүхэроссин научно-практическа конференцидэ манай элидхэлнүүд хэды дахин шагнагдаһан байха. Буряадай АССР-эй библиотекэнүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай МНР-тэ элидхэл хэгдэһэн юм.

Библиотекэнүүд хоорондын абонементын хүдэлмэри манда онсо һуури эзэлдэг. Уншагшадайнгаа улам бүри ургажа бэйгаа эрилтые алишье талаһаань хангаха хэрэгтэ тус албан горитой үүргэтэй. Эгээл захэ холын һууриндашье ажаһуудаг уншагшад Эхэ оронойнгоо алишье библиотекын санһаа ном абаха аргатай болонхой ха юм. Тиимэһээ оронойнгоо томо-томо бүхы шахуу библиотекэнүүдтэй нягта холбоотойбди.

Алишье хизаар нютагһаа ерэһэн хүнүүд, хариин оронһоошье ерэгшэд манай библиотекын айшаад болодог. Монголһоо, Японһоо, Непалһаа, ГДР-һээ, Великобританиһаа, США-һаа болон бусад оронуудаа ерэһэн түлеелэгшэд, аяншад библиотекымнай хүдэлмэритэй танилсаһан байха.

Урдаа табигдаһан зорилгоёо манай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд һайн ойлгоно. Мүнөө манда хүдэлжэ байһан 120 хүн барандаа шахуу тусхай дээдэ болон дунда эрдэмтэй, зариманиинь олон жэлэй дүршэлтэй. Е. Д. Солярова, Н. И. Бадаева, Е. Ф. Осодоева, Е. П. Истомина, Г. В. Баранова, Е. М. Жаркова гэгшэд 25 жэлһээ дээшэ хүдэлжэ байһан ветеранууд юм. Тэдэ барандаа залуушуулай һурган хүмүүжүлэгшэд гээшэ. Залуу нүхэд тэдэнэйнгээ дүй дүршэлые халан абаад, түрэл библиотекынгээ һайн һайхан ёһо заншалнуудые үргэлжэлүүлэн сахина.

Дундуур наһанай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ урагшаа шармайнхай. Э. Ф. Тумунова, Р. П. Комаха, О. И. Брыжаха, Т. Б. Тармаева, В. М. Чемерис, Л. Ф. Сульженко, М. Л. Дондубон, Р. Ц. Бадмадоржиева, С. Ц. Галсанова, Г. П. Исаева болон бусад библиотекарьнүүд тушаа мэтаалай үгэ хэлэлтэй. Гадна залуу библиотекарьнүүд, ажалаймнай залуу халаан ахамад нүхэдэйнгөө жэшээгээр мүн лэ һайн хүдэлхэ байха гэжэ найдаха бүхы үндэһэн манда бии. Найдалнан боломоор залуушуулые нэрлэбэл, Васильева, Ашаханова, Іогочеева, Дорофеева, Егорова, Хадаханова, Тыхеева, Михалёва, Хамаганова, Балсанова болон бусад хожомоймнай найдалай тоодо ороно.

Манай республиканска библиотекын директорэй орлогшо байһан Н. С. Карташов ороной эгээл томо библиотекын— В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Үүрэнэй библиотекын директор, харин манда директорээр хүдэлһэн Д. С. Жарков Москвада РСФСР-эй республиканска библиотекын директор болонхой гэжэ омогорходогбди. Манай библиограф байһан Р. Б. Ажеева Зүүн Сибириин соёлой институдай библиографиин кафедрые толгойлно. Библиотекымнай хүдэлмэрилэгшэд байһан нүхэд — эрдэмэй кандидат Р. Т. Модогоева, Н. М. Казанцева, Г. С. Солодкова, Э. Н. Баранова гэгшэд мүн лэ багшалдаг.

Анхан библиотекыемнай үндэһэлэн бии болгоһон хүнүүдые һайхан үгөөр дурсалтай. Мүнөө үе сагта хүдэлжэ байһан бидэнэр библиотекэзэ ёһотой ухаан бодолой ордон болгожо, һайн ёһо заншалнуудаа улам бүри баяжуулан хүдэлхэ ёһотойбди.

КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь ажалшан зоноо далижуулха, хүн зониие коммунис өнгөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гээшэ бидэнэй нангин зорилго. Хаанта Россин сүлдэгын хизаар байһан Буряад орондо анхан мүндэлпэн библиотекынгээ 100 жэлые тэмдэглэжэ байхадаа, мүнөө үеын техникээр гүйсэд эзэбсэгжэһэн промышленностытай, оньһожоруулагдамал хүдөө ажахытай, түхэл мэягаараа национальна, удхаараа социалис соёл болбосоролоо хүгжөөһэн республиканска саашанхи хүгжэлтэдэ М. Горькийн нэрэмжэтэ научна библиотекэ бага бэшэ үүргэзэ дүүргэхэл байха гэжэ мэдүүлэе!

Ю. ХАРАЕВ,
М. Горькийн нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын директор, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

Библиотекын уншалгын гурбан зал хэзээшье хооһон байдаггүй. Тэндэ элдэб мэргэжэлтэдһээ эхилээд, һуража байгаа эдир үетэн хүрэтэр ерэжэ, хэрэгтэй ном, газетэ, журналнуудаа абажа уншадаг, эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлдэг гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: студент нэрэй зал соо.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ОРОЛДОЛГО, ХЭШЭЭЛЫНЬ ЕХЭ

Манай Улаан-Удэ хотын мүн хүдөө нютагайшье олон зон М. Горькийн нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын уншагшадбди гэжэ омогорходог байха. Тиимэһээ бишье тэдэнэй дунда тус библиотекын жабхаланта 100 жэлэй ойн баярые угтажа байһандаа баяртайб.

Энэ библиотекэһээ би үниннһөө хойшо ном абажа уншадагби. Тиигээд элдэб һонирхолтой номуудтай, журналнуудтай танилсаха, гоё һайхан выставкэнүүдые хужарлан хаража байха арга боломжонуудые энэ библиотекэ намда болон бусад уншагшадта олгоно.

Гэхэ зуура, эндэ номуудта, суута үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаһан олон тоото научно-практическа конференциннүүд, тематическа үдэшэнүүд ходо боложо байдаг ха юм.

Патентнэ болон техническэ литературын таһаг, мэргэжэлтэдэн уншалгын зал намда ехэ һайшаагдадаг. Юуб гэхэдэ, эндэ дуратай номоо абажа, шэмээгүй байдалтай уншалгын зал соо һуухада, аятай зохид.

Бидэндэ, уншагшадта, тааруу зохид, зохёохы ажалай түгэс байдал бии болгохын тула, хэды шэнээн оролдолго, хэшээл библиотекын хүдэлмэрилэгшэд гаргана гээшэб! Энэ библиотекын коллективтэ ойн үдэрэй ёһололтой дашарамдуулан, баяр хүргэжэ, амжалта хүсэнэб.

В. ПОПОВ,
Улаан-Удын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй токарь.

Республиканска научна библиотекын үүсхэлээр элдэб хэмжээ ябуулганууд саг үргэлжэ үнэргэгдэдэг. Уншагшадай конференциннүүд, мэдээжэ уран зохёолшедтой уулзалганууд, интернациональна ханн барисаанай үдэшэнүүд гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд библиотекын уужам һаруул залнууд соо таһардагүй. Тэдэнэнэнь библиотекын хүдэлмэрилэгшэдөөе гадна республикын зохёохы ажалтанай холбоонуудан, мүн олониитын түлөөлэгшэд, дээдэ һургуулинуудай багшанар, эрдэмтэд эдэбхитэйгээр хаоададаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: интернациональна ханн барисаанай үдэшэ монгол, вьетнам студентнүүд ород дуу гүйсэдхэжэ баина.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Репортаж

ЗУУН ЖЭЛЭЙ ЗУЛА БАДАРНА

Улаан-Удэ хотын түб соо үндэр шулуун, шэллэмэл үүдэнүүдтэй байшан тээшэ жэлһээ жэлдэ олон хүнэй суубахые харахат. Эндэ багшанар ба студентнэр, мэргэжэлтэд ба эрдэмтэд ерэжэ, хэблэлэй, литературын болон искусствын һонинуудтай, түүхэтэй танилсаха, һонирхолтой номуудые уншаха, элдэб выставкэнүүдые хужарлан харраха арга боломжонуудые тус байшан тэдэндэ олгоно.

Энэ байшан соо оромсоороо, агуухэ уран зохёолшо А. М. Горькийн сагаан гантиг бюстые харанабди. Зуун жэл соо гэгээрэлэй толые сасаруулһан республиканска научна библиотекын уншагшадые хурса нюдөөрөө, ухаатай сэсэн бодолооороо уран зохёолшо угтана бэшэ гү гэжэ нанахаар. 1938 ондо энэ библиотекэ А. М. Горькийн нэрэмжэтэ болоһон юм. Сентябрь һарын нэгэндэ эндэ нээгдэһэн выставкэ тус библиотекын түүхэтэй, хүдэлмэритэй хүн зониие танилсуулан һонирхуулха байнаниинь дамжаггүй. Буряадай номой хэблэлэй зүйлнүүдтэ, тус библиотекын хэблэлнүүдтэ, мүн хэмжүүрэрээ тон жэжэхэн номуудай жасаһаа абтаһан номуудта зорюулагдаһан тусхай выставкэнүүдые бидэ һонирхон харабабди. В. И. Ленинэй, Л. И. Брежневэй болон мүнөө үеын мэдээжэ бусад хүнүүдэй номуудые альган дээрээ баряад үзэһэйб гэхээр, тон бишыханаар хэблэлгдэнэн, нааданхай мэтэнүүд.

Библиотекын нэгэдэхи дабхарта уншагшадай абонементһээ, библиотекэнүүд хоорондын абонементһээ ном абажа, мүн үдэр, һара бүри гарадаг хэблэлтэй танилсажа болоно. Мүн эндэ хүдөө ажахын үйлэдөөрийн хүдэлмэрилэгшэдые хангадаг таһаг бии юм. Таһагые даагша Т. Б. Тармаева, методист А. Д. Банзаракцаев гэгшэд хүдэлмэри тухайдаа хөөрэжэ үгөө. 1967 ондо Хориин районой библиотекэнүүдэй дэргэдэ байгуулагдаһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые болон хүдэлмэришэдые хангадаг секторнуудэй хүдэлмэри бултанда һаншаагдажа, РСФСР-эй Соёлой министерство тэрэ дүршэлые бүхы библиотекэнүүдтэ нэбтэрүүлхэ гэһэн шийдхэбэри гаргаһан юм.

— Манай таһаг нэн түрүүн научна методическа шэглэлтэй юм. Юундэб гэхэдэ, бидэ Хүдөө ажахын министерствэтэй хамта нэгэ үсэбөөр хүдэлжэ, библиотекэнүүдтэ, уншагшадта методическа туһаламжа хүргэнэбди, — гэжэ Т. Б. Тармаева хөөрэнэ.

— Мүнөө үедэ түбэй гуримаар хүдэлдэг библиотекэнүүдэй дэргэдэхи тус секторэй үндэһэн дээрэ эрдэм-техникын мэдээсэлэй 17 кабинет (НТИ), мүн ажахын түб бүхэндэ 116 НТИ-гэй бюро бангуулагдаа, — гэжэ А. Д. Банзаракцаев хөөрөөень үргэлжэлүүлнэ.

Дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд, залуу хүдэлмэрилэгшэд Л. Н. Дарьенко, Е. О. Собенникова гэгшэд эндэ һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые үнэргэн, амжалтатайгаар ажаллана гэжэ тэмдэглэхээр.

Библиотекын хоёрдохи дабхарта каталогуудай байдаг зал соо оробобди. Эндэ олон тоото каталогой шкафууд жэрылдэн зогсоно. Эндэ уншагшад хэрэгтэй номуудаа эндэ каталогуудай ашаар олоно ха юм.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын болон үндэһэн литературын таһаг соо Буряад ороныннай бэлигтэй уран зохёолшодой зохёохы замтай, номуудтай танилсан, элдэб һонин выставкэнүүд уряалан байна. Алдарта Байгал— арюухан далайда зорюулагдаһан выставкэ уран һайханаар шэмэглэгдэнхэй.

Уншагшадай зал үргэн ехэ. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнуудые уншагшад хэрэглэхэ аргатай. Полиграфиин талаар үндэр шанда хүртэһэн номуудта, Вьетнамай Социалис Республикын 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэнүүд энэ зал соо уншагшадай анхаралда дурадхагдана.

Мэргэжэлтэдэй зал гурбадахи дабхарта оршодог. Энэ зал соо элдэб журналнуудые, микрофильмнүүдые хэрэглэжэ болоно.

— Манай таһаг мүнөө жэлдэ нээгдээ юм, — гэжэ искусствын таһагые даагша Н. Н. Хадаханова хөөрөөгөө эхилбэ. —Анхандаа 1969 ондо нотын болон хүгжэмэй таһаг гэжэ нэрлэгдэдэг байгаа. Искусствын бүхы шэглэлдэ зорюулагдаһан литература, 4 мянга гаран грампластинканууд, совет болон хари гүрэнэй композиторнуудай, гүйсэдхэгшэдэй миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн зохёолнууд эндэ хадагалагдана,— гэжэ хөөрэнэ.

«Шэнэ литература» гэһэн выставкэ театр, кино, хари гүрэнэй ба совет хүгжэм тухай хубинуудһаа бүридэнэ. Искусствын таһагай фонотекэдэ «Буряад дуунууд», «Бүхэдэлхэйн гүйсэдхэлгын искусствын баялигһаа» гэһэн грампластинканууд захилаар һаяхан абтаһан байна. Эндэ техническэ элдэб хэрэгсэлнүүд, стереоаппаратура, магнитофонууд байгуулагданхай. Уншагшад эндэ дуратай дуугаа, хүгжэмөө шагнаха аргатай.

— «Шэнэ искусство» гэһэн выставкэ, А. Прокофьевто зорюулагдаһан лекци-концерт, эб найрамдалай үдэшэнүүд үнэргэгдөө. Искусствын мэргэжэлтэдтэй, хүгжэмэй һургуулиин багшанартай, лекторнүүдтэй, филармониин солистнүүдтэй нягта холбоо байгууланхайбди. Хүгжэмэй һургуулиин багшанарта зорюулагдаһан выставкэнүүдтэй танилсагты, — гэжэ таһагые даагша Наталия Николаевна Хадаханова дурадхана.

— Уншагшадай дуратай номуудаа уншаха, дуу хүгжэмөө шагнахын тула тусхай картотекэнүүдые тэдэндэ дурадханабди. Уран һайханай харалгада зорюулһан дуунай, хатарай нотонуудые, номуудые саг үргэлжэ хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ эльгээдэгбди. Авиазаводой Соёлой ордоной духовой оркестрые хүтэлбэрилэгшэ Д. Н. Ипатов манай библиотекын искусствын таһагай уншагшадай нэгэн юм. Уран һайханай харалгада энэ оркестрэй туйлаһан амжалта манан хүдэлмэриндэ мүн лэ хабаатай гэжэ омогорхонобди, — гэжэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ Н. Н. Хадаханова баяртангаар мэдүүлбэ.

Город соомнай эгээл тааруу зохид байшан хадаа М. Горькийн нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекэ болоно гэжэ олон тоото уншагшаднай хэлэдэг, — гэжэ тус библиотекын директорэй орлогшо Е. М. Жаркова бултанай һанал бодолнуудые нэгэдүүлэн хэлээ һэн.

Зуб даа. Эндэ энэ библиотекын коллектив уншагшадтаа зохёохы байдал байгуулжа, элдэб һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые үнэргэн, амжалтатайгаар ажаллажа, зуун жэлэй зула бадаруулан байна.

Б. ДЫМБРЫЛОВА,
манай корр.

БАЯСАН ДУРСАНАБ

Би наһаараа актёр ябаһан хүн гээшэ дабзаб даа. 1932 ондо сценын нюусые үшөөл таагаадуй залуу артистнууд буряад драмын театрай үндэһэ һуурие табижа эхилээ һэмди.

Харин сценын нюусые мэдэжэ абахын тула ном уншаха, эрдэм мэргэжэлээ үдэр бүри дэшэлүүлжэ байха хэрэгтэй байгаа ха юм. Тиимэһээ республиканска библиотекэдэ хандадаг байгааб. Тэрэ үедэ библиотекэ коллектор гэжэ нэрэтэй һэн. Мүнөөнэй городской библиотекын түбхинэһэн байшан соо байдаг һэн.

Театрай асуудалаар абаһан номуудаймни иматтал нэрэнүүдыень бэшэхэ болоо һаа, дэбтэр соо багтахагүй байжа магад. К. С. Станиславскийн, совет театрай үндэһэ һуури табиһан бусад томо режиссернуудай номуудые абадаг һэм. Дэлхэйн театральна ажал ябуулагшадай бэшэһэн гайхамшагта сэсэн номуудшье уншагдаа. Тиихэдэ репертуарай түсэбтэ ямар спектаклийн оруулагдаһанһаа дулдыдан, В. Шекспирэй, Ф. Шиллерэй, Ф. Г. Лоркийн, манай буряад драматургнуудайшье пьесэнүүдые абаха саг гарадаг бэлэй.

Мүн баһа уран һайханай литературануудыешье абадаг һэн бэзэб. Дэлхэйн болон ородой классика, совет уран зохёолшодой номууд манай библиотекэдэ олон шуу.

Гадна республиканска научна библиотекын хуушан газартаа байхада, хэды дахин хэмжээ ябуулгадань хабаадаа һэм. Нэгэтэ суута совет режиссёр А. И. Канинтай хамта уулзалгада хабаадаһан хүм. Максим Горькитой, Константин Сергеевич Станиславскитай, Владимир Иванович Немирович-Данченкотай уулзадаг, хөөрэлдэдэг байһан тухайдаа хөөрэжэ, тэндэ сугларһан хүн зониие һонирхуулаа, баясуулаа бэлэй. Уулзалгын һүүлдэ концерт боложо, Мария Николаевна Степанова бидэ хоёр зужэгөө хэнэг нааданаа агша һэмди.

Мүнөө түрэл библиотекынгээ зуун жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байхада, буряад искусствын хүгжэлтэдэ нилээдгүй ехэ үүргэтэй байһыень һанаандаа дурсан баярлажа һуунаб. Научна библиотекын ойн баяр хадаа бултанаймнай һаиндэр.

П. НИКОЛАЕВ,
РСФСР-эй габьяата артист.

...ТОО, БАРИМТАНУУД

1881 оной сентябрийн 11-...Верхнеудинскын нинги... библиотекэдэ 1000 үлүү... ном, 97 уншагшад бай... Библиотекэдэ 1 хүн хү... ...жэ байгаа.

* * *

1908 ондо 8420 хэһэг ном, ...уншагшад тоологдоһон ...Жэл соо 6000 ном ...гдэһэн юм.

* * *

1922 ондо библиотекэ ...000 хэһэг номтой, 457 ун... ...шадтай болоод байгаа. ...соо 13245 ном үгтэһэн ...

* * *

1924 ондо библиотекэдэ 6 ...хүдэлөө.

* * *

1930 ондо 38000 ном, ...000 уншагшад Түбэй биб... ...лиотекэ-коллектортэ тоо... ...логдожо байгаа.

* * *

1941 ондо 55850 хэһэг ном, 7096 уншагшад байһан ...юм.

* * *

1950 ондо библиотекэ ...000 хэһэг номтой, 7700 ...шагшадтай болоо.

* * *

1970 ондо 368900 ном, ...500 уншагшад республикан... научна библиотекэдэ ...логдоһон, 375000 ном үг... ...ан байна.

* * *

1975 ондо 698000 ном, 22600 уншагшад байгаа. Энэ жэлдэ 107 хүн эндэ хүдэлөө.

* * *

1981 ондо 1 миллион шахуу ном тоологдоно. Уншагшадай тоо 45000 болохоор хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ ном үгэлгэ 1 миллион 300 мянганда хүргэгдэхэ түсэбтэй. Мүнөө 120 хүн хүдэлнэ.

* * *

Совет засагай үедэ республика дотор гүрэнэй библиотекын тоо нилээдгүй олошороо. Илангаяа дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ, онсолбол, 1946 — 1958 онуудта гүрэнэй библиотекын тоо түргөөр ургаа гэхэ гү, али таба дахин олошорһон байна. Тиигэжэ 54 байһанаа, 251 болоо.

* * *

«Орон дотор библиотекын ажал хэрэгүүдые һайжаруулгын байдал болон хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1959 оной сентябрь соо баталһан тогтоолой һүүлээр библиотекын хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдажа эхилээ. Тиигэжэ 1960 ондо Улаан-Удэдэ Зүүн-Сибириин соёлой институт библиотекын факультедтэйгээр нээгдөө.

ХОРИН ТАБАН ЖЭЛДЭ

Зураглал

М. Горькийн нэрэмжэтэ библиотекэдэ оробол, үндэр бэетэй, энэбхилһэн дүүрэн шарайтай, хүхюун зугаатай эхэнэртэй заабол уулзахат. Тэрэмнай эндэ үниинэй хүдэлдэг Елена Даниловна Столярова гээшэ.

Тус библиотекэдэ Елена Даниловна 1957 онһоо хойшо ажаллана.

— Заахан байхадам, эгээл түрүүшын ном — аха тухай ном миниий гарта ороо һэн. Тэрэнние миниий түрүүшын багша Анна Ивановна (фамилиненьшье мартажархёоб даа) үгөө бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ном уншаха дуратай болоо һэм, — гэжэ тэрэ бодолгото болон, наһанаанигаа эгээл мартагдашагүй жэлнүүдые дурсан һанана.

Түрэл нютагтаа — Красноярска хизаарай Канск хотодо 1949 онһоо эхилээд, техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ библиотекэдэ хүдэлжэ эхилһэн юм. Һүүлдэнь Буряад орондо ерэжэ, Загаран тосхоной библиотекэдэ нэгэ жэл хүдэлөө, гэр бүлэтэй боложо, холоһоо ерэһэн бэрн баяр жаргалаа эллэн, хоёр хүбүүтэй боложо түбхинэжэ һуугаа бэлэй.

Харин 1957 онһоо эхилээд, республиканска научна библиотекэдэ шэнэ номуудые хуваарилдаг таһагай ахалагша библиотекареэр үни удаан саг соо Е. Д. Столярова амжалтатайгаар ажаллажа байна.

25 жэл... Олон гү, али үсөөн гээшэ гү? Ямар хадань энэл таһагта үни удаан саг соо ажаллаһаба гэжэ һурахада, Елена Даниловна миһэд гээд, иигэжэ харюусаба:

— Аяар хорин табан жэлэй үнгэрөөшье һаа, намда үсэгэлдэр мэтэ үзэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ, ажалдаа ерэхэдэмни, һайндэртэ ерэһэн мэтэ һанагдадаг. Үдэр бүри хэһэн, һонигүй ажал нэгэ бага хүнние хашараадаг гээшэ ааб даа. Харин эдэ үнгэрһэн жэлнүүд соо тиимэ мэдэрэлдэ би нэгэтэшье абтаагүйб. Тиигээд эдэ жэлнүүд соо тус библиотекын хүдэлмэриин хүгжэн һалбарһаниинь бултанда мэдээжэ ха юм.

Тодорхойлбол, энэ таһагай алфавитна каталогой шкаф анхандаа 48 нугалгатай бад, мүнөө үедэ тэдэнь 666-да хүргэгдэнхэй.

Олон тоото номуудые, зохёолнуудые тусхай карточканууд дээрэ олон дахин дабтан бэшээд, хүдэлмэриин алфавитна каталогто зүбөөр тааруулан табиха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Эндэ эрдэмэй олон тоото һалбарине һайн мэдэхэ, тиимэһээ шэнээр байгуулагдаһан классификацине (ББК) зүбөөр бэелүүлхэ гээшэ энэ таһагай библиотекарь бүхэндэ онсо шухала бшуу.

— Энэ шэнэ классификацине хэрэглэн, номуудые хубаадаг хүдэлмэрине хэр шудалнат? — гэжэ һонирхоходомни:

—«Наһаа эдлэжэ, нарбаа сайтараа һуража яба» гэһэн арадан сэсэн үгэ биш. Тиимэһээ һайшаагдаһан элдэб шэнэ онол аргануудые шудалан хэрэглэхэ гэжэ оролдогбди. Тиигээдшье манай библиотекэ шэнэ онол аргануудые, мүнөө үеын һонирхолтой дүй дүршэл хүдэлмэридөө хэрэглэдэг. Тиимэһээ Россин эгээл түрүү арбан библиотекын дунда мүн манай библиотекэ оролсодог гэжэ омогорхоноб, — гэжэ харюусаба.

Үнэхөөрөө, байгша оной зун Улаан-Удэдэ үнгэрһэн Бүхэроссин библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблоөн-семинар энээнние гэршэлээ бшуу. Тиимэһээ Буряадай АССР-эй түбэй гуримаар хүдэлдэг библиотекын дүй дүршэл бүхы гүрэн соомнай нэбтэрүүлэгдэхэ бэзэ гэжэ найданабди.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэд тухайгаа дулаахан үгэнүүдые тэрэ хэлэдэг. Р. П. Комаха, О. И. Брыжаха, С. А. Дабеева гэгшэдтэй сугтаа хүдэлхэдөө, ехэ эбтэй эетэй байдагаа хөөрөө һэн.

Тиигээд Елена Даниловна хэды олон хүнтэй уулзажа, дүй дүршэлөө, бэлиг шадабаряа, сүлөөтэй сагаа зорюулаа гээшэб! Һурган хүмүүжүүлэгшэ, багша гэжэ Елена Даниловнае олон хүн нэрлэхэл, Раиса Сафина, Любовь Дедюгина, Валентина Борисова болон бусад түрүүшынгээ алхамые тэрэнэй ударидалга доро хээ.

Нигэжэ Е. Д. Столярова коллективтэеэ хамта түрэл библиотекынгээ 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа байна. Өөрынь хэлэһэнэй ёһоор, ажалаинь үдэр бүхэн һайндэр шэнгеэр үнгэржэ байна!

Г. ДАРИЕВА,
уншагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Д. Столярова залуу библиотекарь Наталья Куцаеватай дүй дүршэлөө хубаалдажа байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Соёлой һонин

ХАНИ БАРИСААНАЙ ХАРГЫГААР

Азербайджанай ССР-эй Гүрэнэй уран зурагай галерейдэ «Буряадай искусство» гэһэн выставкэ нээгдэнхэй. Тус выставкэ РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй болон Азербайджанай ССР-эй Уран зураашадай холбоонуудай үүсхэлээр, Буряадай, Азербайджанай республиканнуудай Соёлой министерствэнүүдэй дурадхалаар Баку хотодо августын 20-до нээгдэһэн байна.

Азербайджанай ССР-эй соёлой министр З. Н. Багиров, СССР-эй Уран зураашадай холбооной нэгдэхи секретарь, СССР-эй арадай уран зураача, академик Т. Т. Салахов, Буряадай Уран зураашадай холбооной түүрүүлэгшэ, РСФСР-эй табьяата уран зураача Д-Н. Д. Дугаров болон бусад тус выставкые нээһэн байна.

Уран зураг, графика, скульптура, театрай шэмэглэл, уран шэмэгэй, гар урлалай бүтээлнүүд, арадай уран бэлигтэнэй хэһэн зүйлнүүд выставкэдэ олон.

А. Сахаровскаягай «Түрэл дайдымни түүхэ», «Уулахадаар үүр хираалба» гэһэн линогравюранууд, К. Дульбеевэй «Эхэ болоһон партизан эхэнэр», Д-Н. Дугаровай «Хонишон Г. Рабдаев», И. Дадуевай «Үнгэрһэн сагай ажабайдал», «Буханоён» гэһэн томо зурагууд, Г. Васильевай, М. Эрдынеевэй, Б. Энкеевэй модон дээрэ хэһэн һиилүүрнүүд, Р. Жимбиевагай бүтээһэн шабар амһартануудыг олоной хараалые татана.

«Аха дүү Буряад республикын искусствын хүгжэл һалбарһаниие тус выставк гэршэлнэ, буряад арадай онсо өөрсө бэлигые, газар нютагайнь үндэһэ шарайе бидэндэ харуулба», — гэжэ «Бакинский рабочий» газетэ бэшэһэн байгаа.

Нигэжэ буряад уран зураашаднай аха дүү республикануудта уран бэлигээ харуулжа, ханн барисаанай харгые улам һайхан болгоособо гэжэ.

Б. ДОРЖИПАЛАНОВА.

ХУДӨӨ НЮТАГУУДААР

Буряадаймнай театрнуудыг зунайнгаа гастрольнуудые үргэлжэлүүлнээр. Республикын кукольна театрай буряад бүлэгэй артистнууд Мухар-Шэбэрэй районой ажалшадай үхибүүдтэ концерт болон зүжэгүүдээ харуулхаяа энэ һарыг эхэлэр мордобо.

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан пьесэнүүдые һаяхан бэшэжэ эхилһэн Баатар Романовай «Мүнхын аршаан» гэһэн зүжэг олондо һайшаагдана. Энэ зүжэгүүдээ Мухар-Шэбэрэй ажалшадта харуулһанайнгаа удаа артистнууд Ага нютагаар аялшалха түсэбтэй.

Б. БАЯРОВА.

АГЫН МАЛШАДТА АЙЛШАЛБА

Буряадай АССР-эй гүрэнэй филармониин артистнууд республикынгаа хүдөө нютагуудаар ябажа, мэргэжэл шадабаряа харуулхаһаа гадна, Агын болон Усть-Ордын автономито округуудай ажалшадта айлшалдаг.

Буряадай гүрэнэй филармониин «Баяр» гэжэ эстрадно-цирковой бүлэг һара хахедай турша соо Шэтын областиин Ононой районой, мүн Агын Буряадай автономито округои хүдөө нютагуудаар гастрольдо ябаба. Тиихдээ бэлиг шадабаряа малшадта, таряашадта бэлэглэжэ, ажал хэрэгтэнь туһалаа. Агын округой Дульдаргын районой Зудхэли, Шандали, Үзөөн, Алхана, Табтаанай нютагуудаар айлшалхадаа, суг ларагшадаи мэгтаал һайшаалда хүртэһэн байна.

Энэ бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ — Буряадай АССР-эй габьяата артист иллюзионист Владимир Цыренжагов эди шэдитэ эл дэб фокусуудые харуулже, сугларагшадые ехэтэ һонирхуулба.

Дуушад Аюша Данзаанэ, Дэлгор Хүнтохеева гэгшэд буряад, орос арадай дуунуудые, совет композиторнуудай зохеолнуудые уран нугалбаритай гаар гүйсэдхэжэ, хэрагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаа. Хатаршан Наталья Иванова буряад, монгол, эвэдхэг, молдаван болон бусад арадуудай хатарые үзэн нугархайгаар гүйсэдхэбэ.

Конферансье Лазарь Чимитов хүдөөгэй ажалшадай ажабайдалда зорюулагдаһан баснинуудые, шог шүлэгүдые шадамар бэрхээр уншаа.

Иигэжэ Буряадай гүрэнэй филармониин артистнууд хүдөөгэй ажалшедые соёлой тэлевэ хангаха хүдэлмэрэз амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Ж. БАТОМУНКУЕВ.

«НҮХЭДЭЙ ДҮХЭРИГ»

Поэт В. Намсараевай эзлжэзэтэ ном хэблэлээ һаяхана гараба. Энэ ном «Ленинэй нэрэ», «Нүхэдэй дүхэриг», «Аян зам дутэтэй, холотой, аяг зан муутай, һайнтай» гэһэн гурбан бүлэгнөө бүридэнэ. Хоёрдохи бүлэгэйнь гаршаг бүхы номойнь нэрэ болгогдоо.

Поэт агууехэ вождь Ленинтэй бодомжолхоёоо гадна, хани нүхэсэл тухай, хүнэй абари зангай һайн, муу шэнжэ тухай уран хурсаар бэшэнэ.

Хани нүхэсэл тухай домогнолоһон «Нүхэдэй дүхэриг» гэһэн томохон шүлэгые поэмэшье гэжэ нэрлээ һаа, болоо мооргөө хүш. Юрэдөө, уншагшадай сэдьхэлдэ хадуугдамаа мүрнүүд ном соо олон даа.

М. ДАНИЛОВА.

ДИПЛОМДО ХҮРТЭБЭ

Илангаяа һүүлэй хоёр гурбан жэлэй туршада оперо болон балетэй театрта залуу хүсэн яһала нэмээ. Дүрилэгтэй мастернуудтай хамта зохёохы хүдэлмэридэ, шэнэ зүжэг табилгада залуу артистнар эдэбхитэйгээр хабаадана. Ажабайдалай үнэн талые баталан харуулдаг, манай гуманис ёһо гүрэлмые маргаан дууладаг тадаг зүжэгүүд олоной һайшаалда хүртэдэг гэжэ мэдэгдэнэ. Оперын болон балетэй гол партинуудые залуу олон артистнар гүйсэдхэдэг.

1978—1979 болон 1979—1980 оцуудай сезонуудта залуу артистнартай ябуулгалдаһан хүдэлмэрнин дүнгэй гаргагдахада, зохёохы залуу ажолтанние, сурталай-политическэ болон мэргэжэлэй ургалтын талаар хүмүүжүүлгэдэ амжалта түйлаһанайнгаа түлөө оперо болон балетэй академическэ театр СССР-эй Соёлой министерствын коллегиин шийдхэбэрээр III шатын дипломоор, 1200 тухэриг мүнгөөр шагнагдаба.

Театральна шэнэ сезонде бэлигтэй залуушуудые олоор хабаадуулаһан һоонин зүжэгүүд табигдаха бэлэ гэжэ хараглаанай хүлээнэ.

Ж. ЗИМИН,
Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ МУЗЕЙ НЭЭГДЭХЭНЬ

Буряад орэноймнай арадай аман зохёолой, уран бэлигэй дүрэн унгаршагуй ха юм. Энэ-нине ойгша оной июль һарин соо этнографическа музейдэ үнэргэгдэһэн аман зохёолой зэнчалта һайндэр гэршэлээ нэн.

Хаагта хотодо арадай аман зохёолой музей байгуулха талаар эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри эхилбэ. Тус музей урданой сагай нүмэ соо байгуулагдахаар хараалагдажа, тэрэнние шэнэлэн нэльбэхэ хүдэлмэри оруулжа байна. Энэ хүдэлмэри Москва хотоһоо ерэһэн уран зураача Л. И. Панфилов хүтэлбэрилэнэ.

Мүнгай республикын зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэг тэрүүшынхээ экспедициие Бэшүүрэй би Хаагтын районуудаар үнэрэөө юм. Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зураг музейн хүдэлмэрилэгшэ Ю. Т. Хилуденова, Буряаден АССР-эй Соёлой министерствын научно-методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэ М. Л. Воробьев, уран зураача А. И. Панфилов гэгшэд энэ бүлэгтэ хабаадаа. Хүдөө нютагуудаар ябажа, республикымнай уран бэлигтэнтэй энэ бүлэг танилцаа.

Элин зэ хуличасуудаамнай ус дамжин, гамтайгаар хадаалагдан, хадуугдан ерэһэн дуунуудые, шүлэгүдые, үльгэр түүхэнүүдые тэдэнэр бэшэжэ абаһан баина.

Республикын научно-методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэд тус музей байгуулах хэрэлтэ эдэбхитэйгээр мэдаадалсана.

И. С. КЛИНОВСКАЯ,
республиканска нэгэдэмэл музейн таһагые дарга.

ТАСС • АПН • ХИЛЫН САААНАҺАА

МЕКСИКЫН ПРЕЗИДЕНТЫН ҮГЭ

МЕХИКЭ. Мексикын президент Хосе Лопес Портильо правительствын ажал ябуулга тухай элидхэл конгресс дээрэ хэбэ. Мүнөөнэй улаасхоорондын байдал шахардуу, зүрилдөөн һүжэрнэ, 50-яад онуудга үзэгдэһэн «хүйтэн дайнай» оршон байдал нэргээгдэжэ байна гэжэ президент тусхайлан тэмдэглэбэ. Буу зэбсэгүүдые таһалгаргаагүй үрдилдэн түхеэрэлгэ горитогоор хиаарлаха һэдэлгэ түүхэдэ түрүүшынхээ гаргаһан ОСВ-2 тухай договорто гар табилгаһаа бүхы дэлхэй ехэ юумэ хүлеэһэн байгаа.

Гэхэ зуура, ОСВ-2 тухай договорые эсэлэн баталхын орондо, харин хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи эгээн хорото муухай зэбсэг — хүнние олоор хүдаха нейтронно бомбо бүтээхэ ба сугларуулха ябуулга хэгдэнэ. Энэнь шахардуу байдалые саашань улам дэбэргэнэ, «хүйтэн дайнай» эгээн муу сагта тэхэриха ябадал тохёолдуулна гэжэ президент тусхайлан тэмдэглэнэ.

Куба ба Никарагуатай Мексикын харилсаан тухай хэлэхэ зуураа, Х. Лопес Портильо нигэжэ мэдүүлбэ: Мексикые эдэ ороннуудтай холбодог хани барисаанай, харилсаанай һабаршануудые бүри бэхи болгохо хараа бодол барилгаан, Мексикын правительство тэдэнне хүсэд бүрин дэмжэдэг байнаа. Бүхы арадуудай сөһэдынгөө байдал өөнөөө тодорхойлхо эрхын гол ёһонуудые нариинаар сахидаг баннаа элирхэйлнэ. Кубын ба Никарагуатай арадуудай хүсэл эрмэлзэлдэнь харөусахаар, өөнэдынь түүхэр тодорхойлогдоон социально-экономическа хүгжэлтын зам шэлэн абанхай. Мексикэ эдэ ороннуудые дэмжэнэ, энэнэ саашадаашье үргэлжэлүүлхэ байха.

Хосе Лопес Портильо оронойнгоо экономическа байдал тухай хэлэхэдээ, национальна экономикомнай бүхы дээрээ барагаар хүгжэлэ гэжэ тэмдэглэбэ. Промышленна үйлдэбрийн ехэ хубинь гүрэнэй секторэй гү, али промышленна предприятинууд болон компаниинуудай мэдэлдэ байдаг.

ВАШИНГТОН. «Вашингтон пост» газетэ Мексикын президентын хэлэһэн үгые шэнжэлхэ зуураа, нигэжэ бэшэнэ: Мексикын ба США-гай гадаадын политикын хоорондоо илгаатай байһые президент эрид үгэнүүдээр тэмдэглээд, нейтронно зэбсэг бүтээхэ тухай шийдхэбрине, Карибска далайн ершон тойронхи ороннуд тушаа США-гай бариталдаг политикын олохон зүйлнүүдые, буруушаагаа гэбэ.

США ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЫЕ ҮМЭГШЭЛНЭ

ООН-ой Ашуулгуйн Советдэ

НЬЮ-ЙОРК. Холбоото Штадуудай дэлхэйн нэгэдэлдэ сэхэ зүрижэ, Ангольн Арадай Республикада эзэргүй Урда-Африкын хархисуудай эзэрхэг түримхэй ябуулганнуудые үмэгшэлэн, эзэрхэг түримхэй добтолго болюулха. ЮАР-ай сэрэгүүдые дары гаргаха эрилтэ табиһан шийдхэбрини проектые ООН-ой Ашуулгуйн Советдэ буруушаажа дуугаа үгөө. Энэ проектын түлөө Советэй 13 гэшүүн дэмжэжэ дуугаа үгэһэн байна.

Тиимэ болохолоороо, Вашингтоной засагаархид дуугаа үгэлгын үедэ һаналаа барһан Англиин түлөөлэгшын зүгһөө үнэндөө дэмжэдэг, сулдэтэ Африкын ба дэлхэйн олонитын һанал бодолые хүргэхэнгүй, дээрэлхүү ёһоор аашалһан, тиигэжэ Африкыг залуу нацинуудай хүсэл эрмэлзэлдэ харшаар хандадаг байһаная ушөө дахин харуулаа, национально-сулөөрэлгынрика түбинн урда зүгтэхи бүлэ дааһан гүрэнүүдэй байдалые тогтуурилгуй болохо зорилготой Преторинн засагаархидан хараа бодолдо адли политика баримталдаг байһаная элирхэйлэ.

ИРАНДАХИ БАЙДАЛ

ТЕГЕРАН. «Джомхурийе Эслами» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, наһа барагша М. Дж. Бахонарай орондо Оборонын дээдэ советэй гэшүүн, меджелисэй депутат Ходжат-оль-Эслам али Хосейни-Хаменеи засаг баригша Исламска республиканска партийн шэнэ хүтэлбэрилэгшөөр партийн Центральна советэй заседани дээрэ һунгагдаа.

Премьер-министрэй канцеляриде тэнэрэлгын болохо үеэр 8 хүн алуулһан, 23 хүн шархатаһан байгаа гэжэ эндэ хуулята ёһоор сонсохогдобо. Шархатагшадай дундa — оборонын министр, Иранай Оборонын дээдэ советэй аятолла Хомейнийн түлөөлэгшэ байһан полковник С. М. Намджу, полицийн начальник-полковник Вахид Дастгерди, газарай сэрэгүүдэй командалагшын орлогшо генерал Шарафгах, тэрэшэлэн премьер-министрэй хэдэн түшэмэд бии.

Иранай исламска трибуналай шийдхэбриннүүдээр үшөө 39 хүн — зүүнэй тала баридаг эмхинүүдэй гэшүүд ба хамаатад саазалагдаһан байна. Албан зүргаануудта. «Исламска революцие сахин хамгаалагшадай» комитедүүдтэ зэбсэглэмэл хүнүүдэй добтолһон тухай мэдээсэлнүүд Иранай элдэб городуудһаа орожо үргэлжэлһөөр.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БРАЗИЛИА. ЕХЭ КАМПАНИ ЭХИЛЬЭ.

Бразилиин Компартиие (БКП) элеэр хүдэлмэрилдэг болгохо эрилтэ табиһан нинтэ, национальна кампани эндэ эхилээ. Демократическа реформонуудые улам гүнзэгырүүлхэ, БКП-гэй ажал ябуулга эрхилхыень хорихоёо болихо урянуудтай суглааануд, митингнүүд бүхы орон дотор болоно.

СОЛСБЕРИ. БАЯН УРГАСА.

Зимбабвийн республикада мүнөө жэл кукурузын баян ургаса абтаба. Энэнь үлэмжэ ороонөёо Африкын бусад оронуудта хулалдаха арга олгоно. Жэлэй һүүл багта 100 мянган тонно ороо Замби, Танзани, Кенидэ эльгэхээр түсэблэнхэй. Тэрэшэлэн энэ жэлдэ ехэ ган гасуурһаа хохилоһон Баруун Африкан хэдэн ороннуудта туһаламжа үзүүлхээр хараална.

ВЕНЭ. ТУСХАЙ КОМИТЕТ ТОГТООГДОО.

«Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдые тараан тодхолго бүрүүшаан тэмсэхэ комитет» Австриин Форарльберг нютагта тогтоогдобо. Энэ комитет американ ядерна ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхохо гэһэн НАТО-гай түсэб тулалдуулха зорилготой. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор тиимэ зэбсэг тодхохо бааза-нуудай нэгэн Австриин халдэ-дутэхэнэ, Баруун Германиин Кемптен хото шадар эмхидхэгдэхээр хараалагдаһай юм ха.

Тус комитедтэ политическэ ба нинтын элдэб эмхинүүдэй түлөөлэгшэд ороно. Тэдэнэр олоной митингнүүд, жагсаалнуудые эмхидхэхэ, мүн НАТО-гай тэрэ харата түсэбые буруушааһан мэдүүлгэдэ гар табиулха байна.

МАПУТУ. МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЙНЭДЫЕ БЭЛДЭНЭ.

Мозамбигай Арадай Республикада байгша оной эхинһээ хойно элдэб мэргэжэлнүүдтэй мянга гаран хүдэлмэришэд бэлдэгдээ. Тэдэнэр түргөөр һургаха түбүүдтэ заалгажа, ажалай шухала дадал дүршэл шудалһан, эрдэм болон техникын һүүлэй үеын туйлалтануудтай танилцаһан байна.

Шадамар хүдэлмэришэдые бэлдэлгэ — ФРЕМИМО-гой партийн, ПРМ-гэй правительствын шийдхэхэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Мозамбигай энэ зорилгоёо бэелүүлгэдэнь Советскэ Союз, бусад социалис гүрэнүүд ехэ туһа хүргэнэ. Совет багшанар техническэ мэргэжэл олгодог оронойнь олохон һургуулинуудта хүдэлмэрилнэ. «СССР-тэ бүтээгдэхэ» гэһэн тэмдэглэл харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, приборнуудые, зэр зэмсэгүүдые алинье ПТУ-да хараха болохо.

ДЕЛИ. ҺУРАГШАДАЙ ХАБЛАДАХА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ.

Индиин нинслэлдэхи һургуулинуудай ахалагша классуудай 50 шахуу һурагшад «Бал Бхаваи» гэжэ үхибүүдэй бүхэндиин байшангай эмхидхэһэн, үхибүүдэй түрүүшын научна конференцидэ хабаадаба. Эдэнэр бүлгаа эрдэм шудалха дуратай, техническэ шэнжэлэлэй ба модель бүтээлгын кружогуудта һурадаг байна. Конференцидэ хабаадаһан эдиршүүл нүхэрлэн танилцахаа гадна, мүн наранай элшэ хүсэ ашаглаха асуудалнуудые шийдхэхын тулаа Индиин эрдэмтэдэй бүтээжэ байгаа хүдэлмэри тухай, сагай уларил уридшалан тодорхойлхо мүнөөнэй онол арганууд тухай олон шэнэ, һонирхолтой юумэ мэдэхэ болоо. Эдэ асуудалнуудаар Индиин мэдэжэ мэргэжэлтэдэй лекциинүүдэй уншагдахатай хамта, документальна ба научно-дэлгэрэнгы фильмүүд харуулагдаһан байна. Иимэ үүлзалгануд саашадаа һара бүхэндэ «Бал Бхаванда» үнгэргэгдэхэ.

СПОРТ — СПОРТ

АЛТАН НАМАРАЙ УРИЛДААН

А. Говорин гэгшэд илалта түйлаа.

Профсоюзай - комсомолой шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикын урилдаагаа «Труд» бүлгэмэй түрүүлэгшэ эзэлэлгын мурысөөн Дээдэ-Онгостойдо боложо, зүүн гаран хүн хабаадаһан байна.

Республикымнай промышленна предприятинуудай, тэрэ тоодо Буряадай мебель бүтээлгын, модо болбосоруулгын комбинадай, Сэлэнгын ЦКК-гай, шэлэй заводой, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай Хандагатайн леспромхозой 11 командын хүнгэн атледуул мурысэжэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэн байха юм. Нэхэмэл гадаа хубсаһанай фабрикын команда урилдаанда түрүүлнинхээ хабаада.

Хүнгэн атледуул назданай зургаан бүлөөр мурысэбэ. Эгэл түрүүлэн басагад 1000 метрта урилдаһан байна. Хандагатайн леспромхозэй командые түлөөлнэн Новопильнинскэ дунда һургуулиин 7-дохи классай һурагша Нина Андриевская түрүү һуури эзэлжэ, хүрдан солбон байһанаа харуулаа. Энэл командын түлөөлэгшэ Сэсэгма Бадмацыренова 2000 метрые 8 минута 31 секундта соо гаталжа, сугларагшадай альга ташалгаар угтагдаба. Нёдондо жэл тэрэ 1000 метрта урилдахадаа, хоёрдохи һуури эзэлээ һэн. «Электромашина» заводой командын гэшүүд Саша Плотникова, Лена Палагина гэгшэд удаадахи һуриннуудта гараба.

БМДК-гай командын түлөөлэгшэ Тамара Цой 3000 метрэ илаа. «Электромашина» заводһоо Юлия Зайцева — хоёрдохи, БМДК-һаа Ольга Мүрзина гурбадахи шангуудта хүртэһэн байха юм.

2000 метрэ урилдаһан эдир хүбүүдэй дунда илангаяа шанга тэмсэл болобо. Түрүүшын дүхэригтэ Хандагатайн леспромхозһоо ерэһэн Андрей Грабовский бүлтаһаа урилдаба, гэбэшье фиништэ хүрэтэр ороёдоол зуугаад метрэй үлэд байхада. Сэлэнгын ЦКК-гай командын гэшүүн Леонид Котенко тэрэнние ахижа, иланта түйлаһан байна. «Электромашина» заводой командын түлөөлэгшэ Сергей Рябчук гурбадахи һуури эзэлбэ.

Аха наһанай эдиршүүл 3000 метрэ старт абаба. А. Фадеев, Ю. Столопов, А. Говорин гэгшэд иланта түйлаа.

Залуушуул 5000 мянган метрэ урилдаа. Сэлэнгын ЦКК-гай командаһаа В. Налабардин, И. Софронов гэгшэдэй хоорондо шанга тэмсэл болобо. Эндэ Владимир урилдаһан байна. БМДК-гай түлөөлэгшэ В. Пушкарев хүндэлэлэй табсангай гурбадахи шатада гараа.

Эхэнэрнүүд 5000 метрэ урилдажа, пэйбор бүтээлгын заводой командын гэшүүн Татьяна Уварова түрүүлэн фиништэ хүрэжэ ерээ.

Мурысөөнэй түгэсхэлдэ эрэшүүл 5000 метрэ урилдаба. Улаан-Удын онһоожорулагдамал шэлэй заводой командын капитан Николай Черепко бүлтаһаа хүрдан сулхэ байжа, алтан намарай урилдаанай чемпион болобо. Нёдондо жэл энэ зайда тэрэ гурбадахи һуури эзэлээ һэн. В. Собенников (БМДК), А. Сукнев («Теплоприбор»), удаадахи һуриннуудта гараһан байна.

Дүгүүдые согсолходо, «Электромашина» заводой команда илажа, «Труд» бүлгэмэй областной советэй дамжуулын куогаар, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. Хандагатайн леспромхозой урилдаашад — хоёрдохи. Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадай спортсменүүд гурбадахи һуури эзэлээ.

М. СУТУРИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: эдиршүүлэй дундаһаа илажа гараһан Андрей Фадеев; илажа гараһан командануудай капитануудта шагналнууд барюулагдаба.

Авторай фото.

ТОБШОХОН

БОКС. Социалистическэй Хани барисаанай нуудай зунай V Спартакиадын Венгриин Арадай Республикын хэдэн хото гэрэлдэ боложо дүүрэбэ. Ерэнхэ арба гаран зүйлэдэ тулалдаануудыг болоо юм. Уласхоорондын спортын мастер А. Дугаров боксоор Пе... үнгэргэгдэһэн мүрысөөн хабаадахадаа, бронзэ ляар шагнагдаа. Ерэнхэ хэлэхэдэ, боксдо шуул тэрээнһээ бүрэ жалта хүлеэһэншье

* * *

Боксоор СССР-эй нат августын 29-һөө ...рин 10 болотор ... хотодо үнгэргэгдэжэ ... Оронойнгоо бүхы ... республикануудай ... лэйн шадабаритадта ... Буряадай АССР-эй ... түлөөлэгшэд, тус... СССР-эй спортын мастер В. Намжилов, Б. Р. Будаев, Г. О... спортын мастерта ... дууд Ю. Мангатаев, ... дулин, Б. Бадмаев, ... ников гэгшэд энэ ... сөөндэ хабаадана. ... республикын нимэ ... лөөлэгшэд СССР-эй ... надта түрүүшынхээ ... дажа байна гээд ... тэй.

БАРИЛДААН. ... таба дахин чемпион ... Алиевай шанда хүрэ... лөө улаасхоорондын ... сөөн һаяар Дагестанай ... эй нинслэл хотодо ... Манай республикын ... бэрхэ залуу барил... спортын мастернууд ... Айсуев, Юрий М... Александр Милгадаев ... тын мастерта кандид... бэрэл Цыренжапов бо... сад энэ ехэ мурысөө... баадахала ошонхой.

ХҮНГЭН АТЛЕТИ... бирь болон Алас-Дуби... зонын мурысөөн Х... хотодо боложо дүүрэбэ... най республикын 15 ... атлет эндэ хабаадаж... гэжэл шадабаряа дэ... нэн байха юм. «Труд... зервы» бүлгэмэй түлө... спортын мастер Евгени... никова 1500 метрта ... гараа. Энэ бүлгэмэй ... мастер Ольга Рымарева ... метрта 2 минута 05.9 ... да саг харуулжа, тү... ра эзэлбэ. Зүүн С... технологическа инс... студентка Наталья С... дутын эзэйнүүдта хүрэ... бон байба. Иигэжэ ма... публикын 8 хүн сент... эхээр Орел хотодо ... дэхэ РСФСР-эй чемпи... хабаадаха эрхэдэ хүр...

ДААМ. Буряадай ... да улаасхоорондын ... РСФСР-эй түрүү һуури... хын түлөө мурысөөн М... ско областиин Раменск... тодо боложо дүүрэбэ. ... тэ даам» гэжэ бүхы ... мурысөөндэ 16 области... заар болон автономито... публикын суглуулагдаг... манданууд хабаадаһан ... Буряадай АССР-эй эл... таршад нимэ ехэ мурыс... түрүүшынхээ хабаада... олохон командые ахиж... бадахи һуури эзэлбэ. ... Удын 43-дахи һургуули... дахи классай һурагша ... Аненхонов нэгэдэхи ... дээрэ наадахадаа, гур... һуури эзэлбэ. Тэрэ 9.5 ... абаһан байна. 13-дахи ... гуулинн 10-дахи классэй ... рагша Владимир Терещ... бадахи хюлгэ дээрэ ... шадай дундаһаа илажа ... ба. Тэрэ 14 очко абаа... рагшадаймнай энэ амжа... тренер Завелинский ехэ ... бьяатай юм.

Б-М. ЖИГЖИТ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Продукциин шанар һанжаруулха» — гурүү бэшэг. Таряа хурялга болон үбнэ тэжэл бэлэдэлгэдэ зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари. «Республикын ажалай удэр» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна ажабайдал». «Гаргаша багаар хээд, ехэ үрэ дун туйлахын түлөө» — Н. Кирдеевэй статья. «Зөөлэн алтан, шухала түүхэй эд хаана гэгдэнэб? — П. Писаревай статья. «Таряа хурялга дээрэ хүдэлэгшэдэй ажал яажа түлэгдэхэб?» — М. Тушиновай статья. «Совет орон: шэнэ һонин» — ТАСС-ай суглуулбариһаа.

Гурбадахи хуудаһанда. «Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха» — Валентина Николаева-Терешковатай хэһэн хөөрэлдөөн. «Бумбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түрэл хилаарни. Байгалайм ямнын нютаг» — байгаали тухай материалнуудай суглуулбари. «Энэнэй түлөө хүдэлхэдэ болохол гэшэ» — П. Спасскийн статья.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай августын 29-эй гэргэгдэһэн 35-дахи тиражай түнгүүд Спортивна лотерейн главна управ... согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 454.201 билет ороо. Зургаан номер ... шье таабагүй, табан номер (10 карт... ка) таагшад — 3.904 тухэриг, ... номер (700 карточка) таагшад хүнүүд — 58 тухэриг, ... бан номер (14155 карточка) таагшад 4 тухэриг ... байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.161781 билет ... Табан номер (15 карточка) таагшад — 8.774 тухэриг, ... дурбан номер (1939 карточка) таагшад хүнүүд — 104 ... хэриг, гурбан номер (52546 карточка) таагшад 6 тухэ... абаха.

«Спортлотонуудай» 35-дахи тиражай шүүбэринүүд ... тябрийн 9-һөө октябрийн 8 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС)

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Эдир уран бэлигтэн». 10.35 — «Структура момента» — уран һайханай телефильм. (1—2 серинүүд). 12.45 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд.

Улаан-Удэ. 17.00 — «ТВ-гэй адресууд». 17.20—Киноочерк.

Орбита. 17.30 — «Онтохондо айлшаар». «Новые приключения муравья и блохи» — уран һайханай фильм. (1-дэхи серия).

Улаан-Удэ. 19.00 — «Байгал» программа. 19.25 — «Саяан». «Хүдөөдэ ажалай халуун һаһа түлэгтөө».

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 20.00 — Хоккейгээр улаасхоорондын мурысөөн. Канадын кубок. Швеци — СССР (Канадаһаа дамжуулга). 22.00 — «Время». 22.35 — «Энэ шэдитэ һайхан дэлхэй» — фильм-концерт. 23.15 — «Мүнөөдэр — туби дэлхэйдэ». 23.30 — «Хилын саанахи эстрадын хүгжэм ба аялганууд». 24.15 — Спортын программа: 1. Велоспортоор дэлхэйн чемпионат. Прагаһаа дамжуулга. 2. Дзюдогоор дэлхэйн чемпионат. Нидерландаһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Хилэзмэн дабһан» — баримтата фильм. 13.10 — «Совет уран зураача коммунистын образ». 13.40 — «География». 5 кл. «Географическа нээлтэнүүдэй түүхэнээ». 14.10 — А. М. Горький. Эртын рассказуудэ. 15.00 — Природсведени. «Танигдаагүй газарта зуг шэгээ яажа олохоб». 15.20 — «Уран зохёолшод В. И. Ленин тухай». В. Катаев хөөрэнэ. 15.45 — Түүхэ. 7 кл. «Манай ороной газар дэйда дээрэ мундэлһэн эртэ урдын гүрэн». 16.40 — «Парашютдай дэргэдэ байһан хүн» — баримтата фильм.

Орбита. 17.00 — «Москва комсомогой хэрэгүүд».

Улаан-Удэ. 17.30 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментууд оркестрэй концерт. 18.00 — Баримтата фильм.

Орбита. 19.00 — С. Остр... войн уран шүлэг.

Улаан-Удэ. 19.45 — Кино... очерк.

Орбита. 19.55— Дамжуулгын программа. 20.00 — «Н... ногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсоо... багашуул». 21.15 — «Кино ... рагшадай анхаралда». 22.00 — «Время». 22.35 — «Осенняя история» — уран һайханай фильм. (1, 2 серинүүд).

Редактор Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35. редактор — 2-54-54. приемная — 2-54 93. зам. редактора — 2 68-08, зам. редактора — 2-62-62. отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76 отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56 23. промышленности и строительства — 2-61-35. сельского хозяйства — 2-64 36. 2 63-86. советского строительства и быта — 2-69-58. культуры и школ — 2 60 21 инф мации - 2-34-05. перевод — 2 54-95. писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95. машинное бюро — 2-57-63 фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2 65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-03588. Заказ № 204. Индекс 5901